

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:

celo leto skupaj naprej . . . K 60—  
pol leta . . . . . 30—  
četrt leta . . . . . 15—  
na mesec . . . . . 5-50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 65—  
za Ameriko in vse druge dežele:  
celo leto naprej . . . . K 70—

Izloži vsak dan zvečer, tiskovni strošek in prenosniki.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parne in zabave (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino redno po nakazilu. Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hoči ponj:

celo leto naprej . . . . K 58— | četrt leta naprej . . . . K 15—  
pol leta . . . . . 29— | na mesec . . . . . K 5—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaševa ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34.

## O bodočih odnosih med Francijo in kraljevino Srbov, Hrvatov, Slovencev.

(Ta članek je bil objavljen v naši včerajšnji francoski posebni izdaji.)

Vedno smo udivljeno gledali na oni zapad, odkoder je pred dobrim stoletjem vsej Evropi vzniknila ideja liberté, égalité, fraternité.

Nočemo se spominjati drugih velikih vojn, ki jih želimo med tvorci onega dela civilizacije, ki je najboljši in nam po duhu in srcu najbližji, omenjamo samo Napoleona, ki je s svojimi zmagovitimi legijami privrkal strl nemško cesarsko srednjeevropsko pozicijo in zapadnemu delu Jugoslovani, Slovincem in Hrvatom v Iliriji in Dalmaciji dal svobodo, privrkal po dolgih stoletjih nemško-laske sužnosti, ki nam je v zvezi vse, samo ne narodnega ponosa in narodne zaveze, ne čista čista in ne čista hvaležnosti.

Danes leži ponovno stit vsenemški imperijalizem. Alžacija-Lorena, nekoč ugrabljena iz osrčja Francoske, je povrnjena. Z novo neizmerno slavo je pokril ves narod, ki je po Debachu doživel veliko in slavno vstajenje.

Mi pa, Jugoslavi, kar pomeni isto, kakor vsi Srbi, vsi Hrvati in vsi Slovenci skupaj, stojimo pred ruševinami svoje preteklosti, i mi ozarjeni od slave, in se pripravljamo na to, da pričnemo z delom na zgradbi nove, velike in bogate Jugoslavije.

Poleg idejnih skupnosti, poleg bratstva orožja in razum hvaležnosti nas veže na Francijo interes, ki ga hočemo povrniti, da postane medsebojen. Interes je, ki daje vsem idejnim simpatijam temelj in vedno novo vspodbudo.

Nemčija je pobita, toda ne uničena. 70 milijonski narod bo iznova poskušal zasedeti sedaj izgubljene pozicije. Že sedaj skuša preprečiti izvedbo mirovnih pogojev. Nobene dvoma ni, da se bo nemški narod iz Nemčije in Avstrije združil, ker ne more nobena sila preprečiti ideje narodnega jedinstva in ker pomeni njegovo razgrajanje samo gojenje irendete. To velja za njo, za nas, za vse.

Toda takšen zedinjeni nemški narod ne sme postati iznova imperijalizem. A imperijalizem še ni ubit. Našel si je celo zaveznikov. Nemčija sili na jug. Poprej je to povedala v geslih »Drang nach Süden«, »Berlin-Bagdad« in »Brücke zur Adria« — sedaj, ko je je Antanta ob žrtve polni in vodilni udeležbi Francije zaprla to pot pri Carigradu in Solunu, želi Nemčija dobiti nov izhod na jadransko in sredozemno morje, — želi Trst. Ker ve, da ga ne more dobiti politično, želi ga dobiti ekonomski. Išče zaveznikov in jih je našla. Italija, ki nima s Trstom nobenih vezi; ki je imela samo 2% tržske uvozne in izvozne tonaže; ki more do

Trsta le preko odtrganega kaosa Jugoslavije, hoče imeti Trst politično, da bo s tem ovladala ves eksport in import bivše Avstrije, to je sedaj cele južne Nemčije. Da bo češka in jugoslovanska trgovina v tem slučaju iskala drugih ugodnih in izhodnih poti, je jasno. Ker Italija nima niti dovolj kapitala, niti dovolj dobrih organizatorjev za tako velike naloge, nima pa tudi ni lesa, ni premoga, ni železa, a vse te stvari ima Nemčija, ki je že sedaj pod avstrijsko egido imela v Trstu močno pozicijo, je jasno, da bo »italijanski Trst« samo mesto za laškimi barvami, toda nemškim kapitalom, nemško industrijo, nemškim eksportom, nemško ekspanzijo na jug, v sredozemno morje in preko nlega v Arhipelag, v Malo Azijo. V Carigradu zatvorjena vrata se v italijanskem Trstu odvarjajo Nemcem na novo.

Da ima Italija res to tendenco pomagati Nemčiji, razvidimo iz njene politike, ki zahteva za Italijo Trst, Reko, Dalmacijo, Istro, Goriško in južni del Kranjske zemlje, kjer žive Lahi samo v nekaterih mestih in kjer tvori jugoslovanski živelj 95% skupnega prebivalstva na sklenjenem teritoriju, in da zahteva razen tega skupno mejo Italije z Nemško Avstrijo, pa ne samo to, da zahteva tudi, naj Beljak, Maribor in celo Celje pripadajo nemški Avstriji, z a to, da bo imela osigurano direktno železniško zvezo na Trst!

Skupaj z Nemčijo bo Italija poizkusila osvojiti si ne samo Jadrano, ampak ves iztočen del sredozemnega morja in ta lac franciski pretvoriti v morje italijano ter vzeti skupno z Nemci v svoje roke gospodarsko pridiranje ne samo v Jugoslavijo, ampak na celi Balkan in v Malo Azijo.

V prvi vrsti gre tu za vitalne interese Francije. Brez Sredozemnega morja Francija ni velesila prvega reda.

Jugoslavija je po prirodi za Rusijo relativno najbogatija zemlja Evrope. Vodnih sil imamo več ko Norveška, lesa nam raste po prašumah, živil bi pod dobro organizacijo in s sredstvi industrije pridelali konjice; pri nas je mesta za nebroj kilometrov železnice, pri nas treba graditi kanale in ceste in dvigniti gozd tvorniških dimnikov, dvigniti premog, železo, baker in druge kovine, ki jih krije naša gruda. Sami ne bomo mogli ustvariti velike industrije. Koliko polje za narod tvorničarjev, inženirjev in rentierjev, za zdravi, štedljivi in podjetni francoski narod, ki mu hočemo biti dobri učenci in sodružniki!

Jugoslavija bo najboljši francoski odjemalec, njen verni učenec, bo polje, na katerem bo francoski podjetnik mogel razviti svoje kulturno delo, bo tudi zvesta in trdna straža na vratih od zapada na iztok, da ne bo teh vrat nikdar več vlomila roka obojeznega roparja. Toda za vse to mora biti Jugoslavija močna in cela. Imeti mora iste prometne žile, kakor doslej, in obdržati mora oni poldruzi milijon svojih najboljših sinov od Soče do Kotora, ki sedaj

ječe pod laškim jarmom, ki na svojem narodu ne bo nikdar zatajili, ampak bodo kot neodrešeni borilci svobode čakali, da pride njihov čas. Svetovni mir je dotlej v nevarnosti.

Ali še živi duh Lafayettea?

Vladislav Fabjančič:

## Ko smo vstopili v zunanjo politiko.

III.

Sonnino ni težil samo za tem, da oslabi s pomočjo naše dobrodušnosti naš zunanje politični položaj, temveč je pripravil primeren strup tudi za jugoslovanske notranje politične razmere. Evo, kako je izvajal svoj načrt.

V Bernu se je osnoval »italijanski časnikarski urad«, ki je imel za javnost nalogo izdajati dnevni bulletin v italijanskem jeziku o dogodkih v Srednji Evropi. Ta bulletin bi služil predvsem italijanskemu zunanjemu uradu kot informacijski vir, obenem pa bi se razpošiljal »zaupno« tudi gotovim italijanskim, zavezniškim in švicarskim časopisom. V principu čisto nedolžna akcija!

Za šefa bureau-a je bil postavljen znani prof. Borgese iz krogov »Corriere della Sera«, njemu so bili pridruženi gospodje: Granella, Flesch, Caprin, Vercesi in še nekateri drugi. Ti gospodje so kazali nenavadno zanimanje za jugoslovansko vprašanje v vseh njegovih posameznostih, a povsod in pri vsaki priliki naglašali, da so najboljši prijatelji jugoslovanskega naroda in da z vsemi močmi skušajo pripomoči k prisrčnemu jugoslovansko - italijanskemu dogovoru. Poiskali so si v to svrhu naložnih stikov z raznimi jugoslovanskimi emigranti, od najvišjih do najnižjih, kakor pač glasi izraz. Posebno zanimivo je, da niso zametavali niti vseučiliških dijakov in raznih drugih preprostih ljudi, temveč so celo iskali njihovo družbo, jih vabili k sebi, nekaterim celo dali službo v svojem uradu in se prav po demokratično spuščali z njimi v velike politične pogovore. To je dotičnikom, ki jim dotedaj še nihče ni posvetil take pozornosti, seveda silno laskalo. Kmalu se je tvoril okoli italijanskega presbira večji krog, ki je, kakor je to pač neizbežno, končno začel razpravljati tudi o internih jugoslovanskih vprašanjih. Italijani so se sploščka skromno, pozneje živo udeleževali teh debat, dajoc svoje nasvete za reševanje raznih jugoslovanskih bolečin. Pri vsem tem pa so skrbno poslušali, kaj se govori.

Posledice teh italijansko-jugoslovanskih razgovorov so se kmalu pokazale. Med švicarske Jugoslovane je bila vržena iskra razdora, ki je skoro postala baklja požara. Del Hrvatov in par

\* Zadnjič je bilo to ime pomotoma zapisano Borgese.

Srbov z morda kakim Slovincem so začeli republikansko gibanje s federalističnimi, da, celo separatističnimi tendencami. Dejstvo, da je isto agitacijo denarno podpiral tudi Nikola Petrovič-Njegoš, je samo še povečalo njeno intenzivnost. Ozačje je v Zenevi postajalo prav neznosno, kmalu se je okužil vzduh tudi drugod, kakor v Parizu, kjer je nova kuga nalezla na že pripravljena in dolgo časa pripravljana tla.

Italijanski emisariji so mogli z zadovoljstvom poročati o uspehu svojemu dirigentu v Rimu.

Ker se je poskus obnesel v malem, je Sonnino sklenil preiti k glavnemu delu svojega načrta. Teren v tujini je bil že pripravljen, kužna bolezen je divjala v jugoslovanskih vrstah. Sedaj je bilo potrebno okužiti še jugoslovanski narod v domovini. Govorilo se je, da je bil italijanski načrt ta-le: kupiti z denarjem gotove več ali manj važne politike, ravnatoka pa tudi manj pomembne osebe. Dotični izvoljenci bi imeli naslednja opravila: delati nered v SHS, majati disciplino, izzivati krvave dogovke, ščuvati Hrvate na Srbe in Slovence, a Srbe na Hrvate itd., agitirati za republiko in federacijo, ako že ne za popolno razbitje države. Kako bi uslužbenci Italije to izvajali, to bi bila njihova stvar.

Čulo se je tudi, da je potrebni denar v te svrhe pripravljen in da so bili razposlani emisariji. Ali je kdo in kdo je ta denar sprejel v Jugoslaviji, je težko dognati, pač pa vidimo semtertja pojave, ki popolnoma spadajo v okvir Sonninovega načrta. Ako stvarniki teh sumlj. pojavov niso plačani od Sonnina, je njih greh še v toliko težji, ker nečaje oškodovati italijanske državne blagajne za po vsej pravici prislužene denarje.

## Francosko - jugoslovanski dan v Ljubljani.

16. februarja je Ljubljana imela prvič po svoji osvoboditvi priložnost, da pozdravi v svoji sredi odlične goste velikega francoskega naroda, ki je vedno imel za sebe najtoplejšie simpatije vseh Jugoslovani. Bil je to obenem dan praznične posvetitve »Francosko-slovenske organizacije«. Ta organizacija, karakterističen pojav nove dobe svobode, bo brez dvoma izpolnjevala pri nas jako važno nalogo čim večjega tudi duhovnega spoznanja obeli nacij, ki sta posvetili svojo politično zavezo na bojnem polju. Ta nadvse potrebna organizacija je plod vztrajnega dela številca odličnih Slovencev in Slovenk, predvsem pa neustrašnih naših dragih francoskih prijateljev, gospe Marguerite Meurville in gospoda Lucien Ch. Meurville, ki sta, slučajno pregnana v belo Ljubljano, našla tu torišče uspešnega in potrebnega dela.

Otvoritevna posvetitev »Francosko - slovenske organizacije« se je priredila v nedeljo zjutraj ob 11. s posebnim matinejo v ljubljanskem narodnem gledališču. Vsi prostori gledališča so bili napolnjeni. Navzoči so bili vsi najuglednejši ljubljanski krogi, nadalje deželna vlada, g. župan in odlični krogi vseh treh slovenskih strank, večje število srbskih oficirjev, med njimi naš pri-ljubljeni general Krsto Smiljanič. Največjo radost in pozornost pa je vzbudila prisotnost naših odličnih francoskih gostov: gg. Vaulanda, kapitana generalnega štaba istočne zavezniške armade, poročnika Jeana de Mayerhof-fena, odposlanca generalnega stana istočne vojske ter Dr. Gastona Reverdina, generalštabnega zdravnika te armade.

Svečanost je otvoril orkester z »marseillaiso«, ki jo je celo občinstvo poslušalo stoje. Po njej so sledile navdušene ovacije francoskim gostom in francoskemu narodu. Gospod dr. Fran Novak je, iz gledališke lože pozdravil navzoče odlične francoske zastopnike v slovenskem in potem v francoskem jeziku nekako sledeče:

Preteklo je preko sto let, odkar so francoske legije v prvič prinesle našemu narodu svobodo. Ali težka usoda je hotela, da je ta srečna doba trpela je kratke čas. Vendar se spomin iz teh dni ni izbrisal v nas in naše oči so bile vedno vprte na zapad in naše srce je čutilo s Francijo. V tej vojni smo takoj spoznali, da se plemeniti francoski narod bori ne samo za svobodo svojo, temveč za svobodo sveta, torej tudi za prostost slovensko, jugoslovansko. Slavi v vnešenih besedah junaške čine nepremagljive francoske vojske in njeno slavno zmago nad nemškim barbarstvom. Povdarja, da je zmaga Francije bila tudi naša zmaga. Izraža v imenu celega naroda našo globoko hvaležnost slavni francoski armadi. Mi pa se nečemo zadovoljiti samo s političnimi zvezami, temveč hočemo imeti duševni koridor med nami in francoskim narodom! Iznaša pomen organizacije, ki je bila osnovana v ta namen in ki se danes svečano odvarja.

Nato je dr. Novak v francoskem delu svojega govora še enkrat izrazil našo zahvalo in občudovanje slavni fran.vojski in je končal: Mi vidimov Vaši prisotnosti zanimanje, ki ga ima za nas vrhovni zapovednik francoske istočne vojske in simpatije cele Francije. Zahvaljujoč se Vam za poset, izražamo nado, da bodo zveze med našim in francoskim narodom ostale vedno močne in prisrčne. Živela francoska vojska, živela Francija!

Govoru dr. Novake, ki je opozoril tudi na to, da ravno od Francije pričakujemo močno pomoč za pravično ure-ditev naših meja, je sledilo burno odobravanje celega občinstva in navdušeni klici Franciji in gostom. Gospod podpredsednik je prečital brzojavko generala Franchet d'Espereyja in dr. Korošca, nakar je povzel besedo g. Jean de

## LISTEK.

### O smrti, izdajalcih in posmrtnicah.

Pravijo, da Efiijalta sploh ni bilo. Morebiti se boste temu čudili, ampak meni je o tem čisto resno pripovedoval neki klasični filolog. Dasi na klasične filologe ne dam mnogo, imam vendar primerno spoštovanje pred njihovo čestitljivo znanostjo. Razlikujem namreč vedno stvar od osebe in tako imam navadno o stvareh boljše mnenje nego o ljudih. Torej neki klasični filolog mi je pripovedoval, da je neki učenjak, ki je temeljito brskal po starih knjigah in arhivih, prišel do zaključka, — da je Efiijalt — izmišljena oseba. Še sedaj vem, kako me je takrat presenetilo to razodetje. Da bi Efiijalta ne bilo! Saj smo že vendar v ljudski šoli čitali njegovo ime. Kako smo s preziranjem mislili nanj, Junaški Leonidas je stal s svojimi Spartanci pri Termopilah, da bi zabil barbarskim Perzijanom vpad v lepo grško deželo. Spartanci so se bili kakor levi in morebiti bi bili res razbili sovražno vojsko, toda tu se je pojavil med njimi Efiijalt-izdajalec, pokazal je Perzijanom pot preko gore —

nalašč. Mogoče je bila vse skupaj zmotna! In vendar je pesnik Kollar postavil Perzijani so obkolili Spartance in — bitka je bila izgubljena. Vsi Spartanci so padli in spomenik je pričal še poznim rodovom o njih hrabrosti. Ime Efiijalt pa je bilo na veke proketo. Tako smo se učili. Sedaj pa ti pride klasični filolog in pravi: Efiijalt ni bilo, ker se ne da dokazati, da je bil res; povest o njem si razlagamo tako, da so bili Spartanci vsled prevelike moči sovražnikov premagani in da bi otepaši ta svoj poraz — so si izmišlili bajko o Efiijaltu. Tako je torej vprašanje, ali je Efiijalt sploh živel. Morebiti sploh takega človeka ni bilo. Saj bi si ga tudi težko mislili med takim narodom, kakor so bili stari Spartanci. Ali pa: mogoče da je živel Efiijalt — pa ni bil izdajalec. Kako je zgodovina včasih krivična! Kje je dobil oni učeni profesor dokaze za svoje trditve, ne vem: a mogoče, da je imel Efiijalt prijatelje. . . . Toda to je domnevanje. Sicer pa je res: pri tako veliki premoči niti ni bilo treba, da bi bil Efiijalt pokazal ono skrivno stezo, po kateri so prišli potem Perzijani Grkom za hrbet. Saj so jo lahko našli sami, oziroma tudi če bi ne bilo Efiijalta, bi jo bili našli. Čemu torej zvaliti vso krivdo na enega človeka? Bodimo pravični! In tudi, recimo, da je Efiijalt res storil svoje sramotno dejanje, ali ni morebiti imel pri tem kakih drugih pštenih namenov? Morebiti je bil zapeljan? Morebiti se je zmotil. In vendar

jaz vkljub vsem tem pomislekom verujem, da je bil Efiijalt — izdajalec.

Ravno tako je z drugim velikim izdajalcem v svetovni zgodovini — z Judežem Iskarijotom. O njem sicer mnogi ne dvomijo, da je živel, saj je bil med apostoli — ampak kdo more reči, da je ravno on zagrešil vso nesrečo. Saj bi bili Judeji lahko dobili Kristusa v roke, tudi če bi ga Judež ne bil izdal; in končno on je moral tako storiti, ker je bilo tako pisano; in še naprej ga lahko opravičimo: njegovo izdajstvo je bilo v sredo celega sveta, ker je dal Sinu Človekovega v roke njim, ki so ga križali, in tako je bilo dopolnjeno odrešenje. . . . Kristus sam je rekel, da mora tako biti. Kdo bi torej Judežu zameril. In nazadnje je celo obžaloval svoj greh, skesal se je in se je obesil. Čemu bi ga torej obsojali? Zapeljati se je dal od tridesetih srebrnikov. Kdo je brez greha? Kdo ni podvržen zmoti? Kakor vidite, se torej da o izdajalcih različno pisati. Kar se mene tiče — verujem v Judeža izdajalca.

Isto velja glede češkega izdajalca Milota, ki je izdal kralja Otokarja v bitki na Moravskem polju, kjer je vsled njegovega izdajalstva zmagal Rudolf Habsburg nad češkim kraljem. — Učeniški si v tem vprašanju se niso edini in nekateri trdijo, da Milota ni bil izdajalec. Bitka je bila izgubljena, ker je bila Rudolfova vojska močnejša. Sicer pa, tudi če je res Milota zakrivil poraz, kdo mu more dokazati, da je to storil

Miloto za vratarja v slovansko pekló in ga je imenoval izdajalca vseh izdajalcev. O, tudi pesniki so včasih krivični, celo zlo krivični! Tudi oni se motijo. Kako more biti en človek odgovoren za celo četo, ali za celo vojsko. Morebiti je Miloto izdala lastna armada in sedaj on nosi ime izdajalca. . . . Mogoče, da je bil prevarjen, zapeljan. Kdo je nezmojljiv? In vendar jaz verujem tudi v Milotovo izdajalstvo.

Tudi Kosovske bitke si ni mogel srbski narod drugače razlagati, kakor z izdajalstvom. Ni si mogel misliti, da bi bila propadla junaška Lazarjeva vojska, ko bi ne bilo domaćega izdajalca. In narodni pesnik je našel njegovo ime in ga je ovekovečil. Zgodovina pa nam kaže Vuka Brankovića kot junaka, ki je izpolnil svojo dolžnost. Vse izdajalstvo je torej samo fantastična izmišljotina, ki nima stvarne podlage. Izdajalstvo se da tudi različno razlagati, posebno po smrti. Izdajalstvo se da tudi opravičevati. . . .

Ker se po znanem latinskem pregovoru o mrtvih baje ne sme pisati resnica — ampak samo dobro, bomo pisali po Susteršičevi smrti n. pr. tako:

V svojih mladih letih je bil idealen človek. Pripravljaj se je na to, da postane voditelj svojega naroda. In res je postal. Posvetil mu je vse svoje delo. Celih petindvajset let ga je vodil. Ustvaril je politično organizacijo, kakršne dotlej slovenski narod ni imel. Bil je načelnik stranke in doželni glavar,

državni poslanec, predsednik posojilnice itd. itd. itd. Žal, da je na konec postal žrtev avstrijskega sistema, dal se je zapeljati, ker je preveč verjel v svoj ideal. Vsi smo zmotljivi. Imel pa je tudi pri tem svoje zasluge, ker se je slovenski narod tem bolj krepko oprijel svoje vodilne misli in je zmagal. . . . itd.

... Tako bodo morda pisali in še mnogo več, kajti tudi izdajalci imajo svoje prijatelje. Kdo je brez njih? Pravični Aristid jih je imel morebiti manj, nego izdajalski Pauzanija. Pa Grki so bili vsaj v tem oziru pošteni. Pauzanijo so živega zazidali v svetišče, kamor je bil pobegnil. Njegova lastna mati je prinesla kamen; poginil je od lakote. In ga niso nič opravičevali. Pri nas pa lahko žive izdajalci sredi med nami in mirno opravljajo svoje opravilo, dokler sami ne spoznajo, da je čas oditi. In šele potem. . . . Kaj pa potem? Namesto, da bi priznali resnico in jo izročili potomstvu v svarilen zgled, pišemo posmrtnice po latinskih pregovorih. Kako bi izgledal Grk, ki bi opravičeval Efiijalta? Kakšen bi bil kristijan, ki bi slavil Judeža? Kako bi Čeh zagovarjal Miloto? Pa to so, recimo, davne, davne zgodovinske bajke. Mi pa vemo, kaj se je godilo pred našimi jasnimi očmi. Čemu torej govorimo o zmotah in prevarah tam, kjer so zavest in zlobnost in volja ali pohlep tirale v izdajalstvo? Sodba božja se izvršuje počasi — a gotovo. —



Mayerhoffen v imenu odličnih francoskih gostov: Zahvalil se je s toplimi besedami prirediteljem današnjega dne, pozdravil je generala Smiljanca, gg. predsednika in podpredsednika vlade, gospo dr. Tavčarjevo, g. dr. Novaka, svoje sonarodnjake, gospo in gospoda Meurville, vse prisotne ter čeli jugoslovanski narod. V daljšem, jako lepo izvedenem govoru, ki ga je čisto prekinilo burno odobravanje občinstva, je g. de Mayerhoffen izrazil svoje simpatije celemu jugoslovanskemu narodu, čegar krasne lastnosti je najprej spoznal pri naših srbskih bratih, ter občudovanje živili in nad vse simpatični slovenski veji jugoslovanskega naroda, ki lo danes prvič spoznavajo. Naglašal, da se je Francija vedno, posebno pa še v tej vojni, globoko zavedala, da je njena naloga bramba civilizacije, svobode sveta in zaščita narodov, ki jih hočejo uničiti močnejši sosedje. Zelo najboljši prosih in procvit našemu ujedinenemu troimenemu narodu, izraža prepričanje, da bosta francoski in jugoslovanski narod ozko zvezana šla po skupnem potu, ki mora voditi k realizaciji večjega in boljšega človeštva, k zaščiti človeških pravic, k pravici in k slogi narodov.

Burno, neprekidno odobravanje občinstva in navdušeni klici Francije so pokazali, da je večina občinstva dobro razumela govornika in da je govoril iz srca tudi nam, ki nismo zmožni jezika, ker danes čuti in misli ves narod jednako.

Na vzporedju matinee so razven »marseljeze« bili še: Ziva slika »Francija in Slovenija«, francoske pesmi: pe la gđna. Cirila Medvedova, na klavirju spremljal g. M. Skrljanc; Chopin: »Nocturne« in Smetana: »Iz domovine«, solo za gosli, igral g. R. Zika, na klavirju spremljal g. Ravnik; Victor Hugo: »Veste« in Ed. Harcourt: »Oporka«, deklamirala gđna. Šaričeva; Massenet: pesem o Ossianu iz opere »Werther«, pel g. Stepanowski. Ziva slika: »Francija osvoboditeljica malih narodov« in končno »Lepa naša domovina«. Ves program je bil izveden jako pohvalno. Dovolj je, ako rečemo, da so vsi sodelujoči izvedli svojo nalogo tako, da smo zastopnikom velikega in v tem oziru razvajanega naroda podali nekaj, kar služi nam pred njimi v čast. Gosti tudi niso štedili s priznanjem in so še posebej naglašali pravilno izgovarjavo, dobro izvedbo in veliko umetniško sposobnost izvajalcev. Občinstvo je opetovano prirlelo spontane ovacije in dajalo duška svojemu navdušenju in globokemu prijateljskemu čustvu, ki veže naš ujedineni narod z velikim narodom Francije.

Matineji je sledil ob 1. uri popoldne obed v tkzv. srebrni dvorani hotela Union, opremljeni z vsem potrebnim tako, kakor to odgovarja dobremu glasu hotelirja g. Fiale. Poleg franc. gostov so se udeležili naš gen. g. Krsto Smiljanec, odlični s komanderskim križem francoske legije d' honneur, predsednik deželne vlade g. dr. Brejc in podpredsednik deželne vlade g. dr. Žerjav, ljubljanski župan g. dr. Ivan Tavčar in podžupan g. dr. K. Triller ter dame in gg. člani odbora francosko-slovenske organizacije, od katerih omenjamo posebej velezaslužna gospo in gospoda Meurville, začetnika in pospeševalca organizacije. Po obedu se je razvil s francoskimi gosti obširen informativen razgovor in zabava ter je g. de Mayerhoffen, ki je član društva francoskih pisateljev, deklamiral s uprav umetniškimi povdkom dve francoski pesmi, jedno od Victorja Huga. Zvečer so odlični gostje prisostvovali predstavi Massenetove opere »Manon« v posebni loži, v presledkih obiskali intendant g. Govekarja in ravnatelja orkestra gosp. Rukavino, se podali na oder in se razgovarjali z gg. režiserjem, solisti in zborovodjem. Gospod de Mayerhoffen je izrazil posebno veselje, da je prva opera, v kateri on prisostvuje na naših tleh, baš Massenetova, ki je bil njegov prijatelj, vsi gostje so pa še posebej in opetovano izrazili svoje udvlinje nad izvanredno in nepričakovano uspešno izvedbo opere in sicer toliko vzporedno, kolikor izjavljajo vseh solistov, osobito gđ. Thalerjeve, ter vodje orkestra in zbora. Izrečno so povdarjali, da jih je izvrstna kakovost ansambla in vsa izvedba uprav prijetno presenetila in da smo Slovenci na svoje gledališče lahko ponosni. Ta pohvala je vredna toliko več, ker ne prihaja samo od vlinidnih gostov, marveč tudi od strokovnjaka g. de Mayerhoffena, ki nas ni mogel prevažati.

Danes odpotujejo gostje zopet v Zagreb, odnosno Beograd. Hočejo se pa skoro vrniti. Tako so začeli ožji francosko - jugoslovanski kulturni stiki, odnosno francosko - slovenski odnosi, kajti te je treba sedaj gojiti v prvi vrsti. Srbski del troimenega naroda je kulturno že od nekdaj orijentiran na zapad in je že dolgo ne samo politično, ampak tudi kulturno član Antante in francoski pobratim. Hrvatski in slovenski del naroda moramo to postati istotako, vsled tega so sedaj potrebni kar najbolj ozki in pospešeni hrvatsko-francoski in slovensko - francoski odnosi v okvirju francosko - jugoslovanskega prijateljstva in zavezništva. To je tudi namen organizacije, in to velja tudi mesto odgovora nekoliko neinformiranemu piscu, sicer dobro mišljenega članka »Bodimo čisti« v naši sobotni številki. Sicer je pa na ustanovnem zboru organizacije g. dr. Krejčič namen organizacije dovolj jasno očrtal in izrečno naglasil, da je in da hoče biti francosko-slovenska organizacija del francosko-jugoslovanske. Istotako je treba kar najodločneje zavrniti vse nepravilne govornice, da se omejuje organizacija le

na ožji krog. Nasprotno želi in namerna organizacija razširiti medsebojno francosko - jugoslovansko spoznavanje kar najbolj in Francozom pokazati, da smo pravi demokrati, toda da je naša demokracija učenka vlike francoske kulture tudi v družabnem oziru. Če bi ne bili za to merodajni še drugi za stvar samo važni razlogi, zadostuj to, da Francozi pač zaslužijo od naše strani toliko pozornosti. Občevanje ž njimi bo tudi osebnostno zblizalo kroge vseh treh slovenskih strank, tako vsaj upamo, in nas pokazalo pred velikim svetom in luči, ki odgovarja naši gospodarski, politični in kulturni - umetniški kulturi.

## Položaj na Hrvatskem.

Zagreb, 15. febr. 1919.

Kdor redno čita hrvatske liste in z vnuemo zasleduje potek hrvatske politike v novejšem času, ne more zlahka najti pravaka cilja, za katerim stremljo brezbrojne politične stranke in stranci, gospodarske in literarne struje in osebne ambicije vodilnih mož.

Tudi pri velikih narodih se pojavljajo težki in hudi notranji boji in spori, katerih torišče sta časopisje in parlament; dojem in pa cilj recimo vnanje politike jasen in umeven vsakemu državljanu in se blje boj prav za prav za metodo, po kateri bi bilo najlažje in z najmanjšimi stroški in naporji mogoče doseči vsem skupni in vsem razumljivi cilj, tega na hrvatski politiki ne opazujemo: ne vidimo ne skupnega cilja, ne posebnih, izrazitih političnih metod, ampak samo razdrapanost in razmršenost — vsak vleče na svojo stran in od vseh strank poudarjana dobrobit naroda obstoji samo na papirju.

O vzrokih tega pojava je težko pisati in jih osvetliti do zadnjega kotička. V eni zadnjih števil »Slov. Naroda« ki smo jo tu dobili, je g. dr. G. Z. jako spretno pokazal na en vzrok politične krize na Hrvatskem: Hrvatje se morajo še le orijentirati napram novemu, večjemu problemu Jugoslavije, na katerega njihova politika ni bila pripravljena, ker so bili orijentirani le na Veliko Hrvatsko. To je gotovo tehten vzrok današnje politične zmede na Hrvatskem, edini pa gotovo ni. Veliki pojavi so navadno rezultanta iz več činjenic in kolikor natančneje te poznamo, toliko lažje je zamotano štreto spraviti v red.

Zadnje čase se mnogo piše o »poostrenem« sporu med Hrvat in Srbi. Spor žalostnega spomina! Nam se pa zdijo, da je ta spor, v kolikor še obstoji, danes nekoliko drugačen nego je bil; drugačen je zato, ker proti Srbom ne nastopajo več vsi Hrvati. Zato ne moremo govoriti več o srbsko-hrvatskem sporu, ampak samo o sporu oziroma nasprotstvu nekaterih slojev oziroma socijalnih plastij hrvatskega dela proti srbskemu. Katere so te plasti?

Novotarijaci se navadno upira tisti, kateremu prinašajo škodo. Tudi demokracičnim preuredbam in političnim prenosom na Hrvatskem se upirajo čisto gotovo v prvi vrsti tisti, ki čutijo, da bo konec njihovih privilegijev.

Regentova novoletna poslanica je izrekla, da je zemlja sama božja in kmetova. Ta rek je moral v živo zadeti številne veleposelnike na Hrvatskem, ki nosijo navadno hrvatska imena, ne čutijo pa že davno ne več hrvatsko. Ali je čudno, če se ti, ne samo nekdanji, ampak tudi še danes zelo vplivni gospodje poskušajo braniti? In sicer braniti iz zasebe, ker imajo denarja dovolj, da si najamejo zvestih prigančev in pomočnikov, kolikor hočejo? Ali bi bilo kaj čudnega, če bi se tem gospodom zahotelo in zaželelo po starem režimu, ki bi jim rešil staro gospodstvo in njegova lepša del: stara veleposelstva? Veleposelstviški krogi so dali iz svojih vrst lepo število politikov, v političnem boju izkušenih gospodov, ki dobro poznajo vse mogoče taktične in strategične politične poteze in gotovo tudi vedo, koliko je vredna tista poteza, ki veleuva ob dani priliki napraviti žgazo...

Prezreti ne smemo še enega važnega činitelja, ki igra mogoče večjo vlogo v hrvatski politiki kakor si navadno mislimo. To so zagrebški trgovski krogi. Da je zagrebška trgovina večinoma v židovskih rokah, je znano. Če bi bili Hrvatje sami rojeni trgovci, bi tudi element med njimi ne bi bil tako napredoval kakor je. Seveda je tuje podpirala tudi mažarska vlada; ona je že vedela, zakaj. Pa najsí so se židje okrepili na Hrvatskem vsled malobrižnosti Hrvatov ali pa s tjo pomočjo, dejstvo je danes tu, da velika trgovina na Hrvatskem ni v hrvatskih rokah. Med Srbi je pa drugače. Srba ne uniči noben žid v trgovskem pogledu. Torej? Kakšna mora biti posledica, če se proklamira združitev in spojitve Hrvatske s Srbijo? Če stopi na mesto Budimpešte Beograd? Če odpadejo stari privilegiji in stare podpore? Tega ni težko ugantiti!

V nekem listu je pred meseci stala nekje zadaj notica, da se je osnovalo hrvatsko akcijsko društvo za lesni eksport preko Reke. Člani tega društva so pristni Hrvatje iz lica: Feuerstein, Feuerzeug, Feuerwehrl in bogve kajšen Feuer še. Mogoče je bil samo slučaj, da se je ravno takrat začela borba za Trst in za Reko in sicer isti štadij, ko se je mnogo hrvatskih listov zavzemalo samo za Reko... Zveza ni težka: za gotove kroge, ki so že od nekdaj tesno navezani na svoje komponente v Budimpešti, bi bilo zelo zgodno, če bi imeli v svojih rokah nekakšen trgovski monopol na eni sami brezkončni železniški progi — torej poti

me Trst...! Tako sega gospodarstvo v politiko in kdo zna, koliko političnih ljudi je v svoji politiki kratkovidnosti naselilo na to vabo!

V temi zvezi s to točko je tudi uprava na Hrvatskem. Kakšne prehranjevalne težave ste v Sloveniji vsi imeli z Zagrebom, o tem so pisali že drugi. Odkod te težave? Stvar stoji na Hrvatskem slično, kakor svojčas v Galiciji. Tam so vladali trije: veleposelstnik uradnik in žid. Slabo plačani uradnik-slahačji se ni mogel dolgo ustavljati vabljenemu mamoni in hrvatski uradnik tudi ne, zlasti tisti ne, ki so se naučili korupcije v dobri mažarski šoli. Transportna dovoljenja so bila lep vir dohodkov in največ so plačali Feuerstein, Feuerzeug in Feuerwehrl — ali je čudno, da ta alijanca še daries drži in da se ji skomina po starem medvojnem režimu, ko je denar sam letel na kup?

Ne vemo, kako bodo te vrstice vplivale tu ali tam; prepričan in uverjen pa je lahko vsak, da nam jih ne dikira ne mrfnja in ne osebno sovraštvo do veleposelstva in najmanj kakšna animoznost do uradništva. Napisane so samo z ozirom na to, da se tudi hrvatski krogi enkrat zavedo, kdo jih hoče voditi in kam. Če to spoznaio, bodo lažje našli sami sebe in obrnili hrbet vsem, ki pod piščem Hrvatske delaosa možko do nim, narodu in državi. Demokracično čiščenje na Hrvatskem je naravno narodna potreba. Ako se ne prevede kmalu, se bo dosedanja desorganizacija še poglobila.

## Prvi mesec osvobodjene Poljske.

(Po uradnih poročilih.)

Odkar je Avstrija razpadla, smo zvedeli o Poljski malo zanesljivega. Prometne zveze z njo so bile malone povsem pretrgane; tudi smo imeli v ožji svoji domovini toliko dela, da nismo mogli posvetiti potrebne pažnje poljskemu svetu, s katerim smo bili kakor s Čehi, malo prej sklenili bratstvo orožja. Ministrstva poljska so se menjala, boljševišvo je pretilo in zavzelo del Poljske, bili so se novembra meseca 1918 prvi boji z Ukrajinci, poročalo se je o židovskih pogromih, zlasti Levov je silno trpel — v okrožju mesta še je izstrelilo kakih šest milijonov strelcev.

Prejeli smo sedaj opis onih težkih dogodkov, potrjen z uradnimi akti. Važen je ta vpis ne samo za poznavanje najnovejše poljske zgodovine, ampak tudi za to, ker jasno kaže, kako je Avstrija še v svoji smrtni uri spletakarila s svojimi spletkami povzročila prelivanje krvi in neizmerno gorja. Treba je pa čuti tudi poljski glas o židih. O židovskem vprašanju so nas vedno le preveč informirali nemški listi, ki so bili čisto v židovski službi.

**Zgodovinski pregled poljsko - rusinskega vprašanja.**

V vzhodni Galiciji so bile že dolgo politično - nacionalne borbe. Polžigala jih je dunajska vlada, ki je vedno izkušala deliti obe tamošnji narodnosti in je storila vse, kar je le mogla, da bi preprečila svobodni in izravnini sporazum Poljakov z rusinskim narodom, ki jim je bil tako blizu po prošlosti in po vsakdanjem življenju. Dvoje pokretov se odraža med galicijskimi Rusini izza sredine 19. stoletja, pokret ukrajinski, ki ga je spretno izbrajljala avstrijska diplomacija, da bi oslabil položaj in politične težnje Poljakov, in rusofilski pokret, učinek nacionalistične propagande bivše carske države.

Na tako raznolikem političnem terenu je izbruhnil, brž ko je nastopila likvidacija svetovne vojne, težak konflikt med Poljaki in ukrajinsko stranko. Ta konflikt je povzročil boje, ki so v Levovu samem trajali tri tedne.

Boji so nastali vsled vojaškega udara, ki ga je v noči od 31. oktobra do 1. novembra 1918 organiziral Narodni Svet ukrajinski v prikriti tovarišiji z avstrijskim Armeoberkommandom in ob direktni podpori dunajske vlade. Za velikih izprememb, ki so se vršile na rušinal nekdane avstrijske monarhije, so osvobodjeni narodi spočetka storili vse mogoče, da bi si svojo usodo uredili brez nasilnosti in grozovitosti in da bi nov državni red prave svobode ustanovili z zmerostjo, a tudi odločnostjo. Samo ukrajinski Narodni Svet je mislil, da more z nasilnostjo osnovati republiko zapadne Ukrajine. Ni mislil, da bi se moral najprej sporazumeti s poljskim narodom, ki ima na tej zemlji z mešajim prebivalstvom prava, soneča ne samo na številu poljskega stanovništva, ampak še bolj na važnosti civilizacije več stoletij. Vprašanje vzhodne Galicije se ne more in ne sme urediti nasilnim potom proti volji poljskega naroda. Zato je po dogodkih v noči 1. novembra vse prebivalstvo mesta Levova, ki je v svoji neprimerni večini poljsko, energično protestiralo proti vojaškemu udarcu rusinskega Sveta (»Rade«) in mladež je spontano sklenila, z orožjem zavrniti to zlorabo sile. Odpor mladež, od začetka neznan, se je v nekaj dneh izpremenil v reden boj.

**Prebivalstvo poljsko - rusinskega dela Galicije.**

V delu nekdane poljske države, ki si ga je v 18. stoletju pripojila Avstrija pod imenom Galicije, bivalo na zapadu kompaktno Poljaki, 25 milijonov, na vzhodu pa mešano stanovništvo. Po oficijalnem ljudskem štetju iz leta 1910, biva v tem poljsko - rusinskem delu Galicije: 2.575.006 Poljakov (44%) in 2.397.504 Rusinov (45%). Poljskov je

od leta 1900 do 1910 prirastlo 25%, Rusinov pa 41%. Židovsko prebivalstvo je dosle poljski jezik priznavalo za svoj materinski jezik. Židje predstavljajo približno 10% vsega prebivalstva.

Sokrivda in pomoč avstrijske vlade. Sredi oktobra se je ukrajinska Rada s poveljstvom avstrijske vojske dogovorila o premestitvi rusinskih čet v Lvov, da bi vojaško zasedle to glavno mesto. Likvidacijska komisija v Krakovu je prestregla depešo vojnega ministrstva, ki ukazuje, v Lvov poslati vse vojske rusinske narodnosti z vseh koncev monarhije. Depeša je shranjena v aktih komisije. Sodelovanje enega nadvojvode (Viljema Habsburškega) ni dvomno. V ostalem pa opirajo ukrajinski voditelji sami v svojem proglasu poljskemu prebivalstvu svoje zahteve glede tega dela dežele na cesarski manifest z dne 16. oktobra 1918 in na odredbo avstrijske vlade. Vse to je je izvajanje pogodbe, sklenjene v Brestu - Litovskem, izvajanje tajnega paragrafa o delitvi Galicije. Kljub temu je galiski guverner general Hujn zagotovil grofa Škarsbka, člana likvidacijske komisije v Krakovu, telefonski, v noči 1. novembra, da bo zakoniti red v Lovovu respektiran, ter ga je pozval, začeti pogajanja z Rusini.

Udeležba Nemcev pri vojaškem udarcu je dovolj dokazana po sledečih aktih, najdenih med papirji nemškega konzula v Lvovu, M. Heinzeja: 1. Ukrajinski vojaški kor, določen, da bi branil Galicijo, ki je dobila ime Gonta, je bil organiziran ob sodelovanju nemškega konzula. Imena 40 ukrajinskih oficijev, poveljnikov oddelkov kora, so se nahajala v neki knjigi pri konzulu. 2. Lista ukrajinskih vojnihih jettikov, ki jih je v Levov poslal urad za vojne letnike. 3. Heimkehrsammlstelle v Kievu, s posebno namembu, da bi izpopolnili vojni kor v Gonti. 4. Ukazi oddelka tega vojnega kora v Brodih z dne 10. novembra in sledečih dni. 4. Dva prepsa zastopnikov z lastnim podpisom konzula Heinzeja in delegatov poveljstva ukrajinskih čet. Po tem aktu so bili magazini za nemško vojaško opremo in magazini za živila na kolodvoru v Podzamcu izročeni Ukrajincem. Rusinski nacionalistični časopisi »Dilo« z dne 18. novembra (št. 265) je to čimneno, da so se naši vojski v nemški uniformi, razlagal (baje po vojaških virih) s tem, da so se hotele na ta način izrabiiti uniforme levovskih vojaških skladišč. To tolmachenje je malo verjetno, ker so ukrajinski oficirji bili dovolj preskrbljeni z uniformami. Sicer pa je bilo nemška povelja slišati po mestnih ulicah. — Dunajska »Zelt« z dne 10. novembra je poročala, da se je ukrajinski konzul obrnil do generala Böhm-Ermollija, vabeč ga, naj prevzame poveljstvo vojaških sil v vzhodni Galiciji.

**Teror in vojni čin, nasprotaj mednarodnemu pravu.**

Žrtve med civilnim prebivalstvom. Popolna stagnacija gospodarskega in socialnega življenja v mestu. Opustošenje tiskarn in potlačanje poljskega časopisa. Obstreljevanje bolnic, zavzetje Muzeja in knjižnice Osolinskih po ukrajinskih četah. (Rusi so leta 1914., ko so zavzeli Levov, očevali te zgradbe vseh poškodb.)

**Boljševiški značaj ukrajinskega pokreta.**

Poleg redne vojske, sestavljene iz prejšnjih polkov avstrijske armade, pozove Ukrajinska Rada po vojaškem udarcu z dne 1. novembra pod orožje kmetstvo prebivalstvo. Ukrajinsko časopisje (»Dilo« z dne 2. novembra, št. 350) poziva kmete, naj se oborožijo z vsem, s čimer se morejo, naj, če ni pušk, vzamejo kose in sekire ter se dajo na razpolago ukrajinski komandi. Te bande so potem napadle poljska mesta in vasi, postopajoč z mirnim prebivalstvom na kruto divji način (pohabili so šest dečkov, umorili eno predmetja, Zamarstynovskem, umorili učitelja, župana in župnika v vasi Sokolnik pri Levovu, baje za maščevanje so zažgali poljske vasi Sokolnike, Davidov itd. Sploh je treba priopniti, da se je ukrajinski pokret v vzhodni Galiciji brez dvoma izprevergel v boljševiško gibanje. Vojna proti Ukrajincem je obenem vojna proti boljševištvu.

Ko so se Ukrajinci po noči od 31. oktobra na 1. november na tihem in brez vsakega odpora polastili glavnih poslopj v mestu (magistrata, citadele, kasarn, magazinov, kolodvorov itd.), so se razvezale strasti divje soldateske in drugih. Viditi je bilo ukrajinske vojske in sodrgo s puškami v rokah letati skozi mesto in streljati na občinstvo, ki je šlo na Vseh Svetnikov dan na pokopališče ali v cerkev. Univerzitetni profesor Nič je videl, kako je neki vojak ustrelil otroka. Ves da in vso noč so Rusini streljali celo s strojnimi puškami. Število ranjenih in mrtvih, samih civilistov, je veliko. Dne 3. novembra je ukrajinski oficir ustrelil na gospodično Brossard, Francozinjo, profesorico, v nekem zavodu. Tovorni avtomobili z rusinskimi četami so divjali skozi mesta in odmevale so salve. Ješe so se odpirale in banditi so bili izpuščeni.

**Spomenica o nemških protijidovskem prebivalstvu v Lvovu dne 22. in 23. novembra 1918.**

Tekom svetovne vojne je v vsaj Evropi nastala atmosfera, sovražna Židom. Skozi 4 leta so se židje odtegovali službi na fronti in so prodajali živila na oderajski način. Zato je bilo nemirov, obrnjenih proti njim ravno tako v Londonu in v Frankfurtu kakor na Ogrskem in Češkem. V Galiciji so bili ti nemiri še bolj umiljivi in bolj utemeljeni kakor drugje. Tukaj je bilo Židom valed čisto posebnih ozirov dunajske vlade — do njih se lažja, ostali tako de-

leč od fronte in tržiti na nedopusten način. Njih veliko število, 873.000 — izmed onih, ki delajo, jih je 80% v trgovini — je dalo židovskemu vprašanju na Poljskem je posebno težo in Židom važnost, ki jo človek z zapada pojmi le s težavo. V istočni Galiciji je bil položaj namučnejši; zakaj v tem delu dežele je bilo pri zadnjem ljudskem štetju nastetih 699.706 Židov (124% vsega prebivalstva); zlasti glavno mesto je trpelo: tam je bilo 57.387 Izraelitov, t. i. 276%.

Lvov je bil od davnih dob tolerant in je videl svojo slavo v tem, da je v dobi vojn zoper Tatare in Kozake enako štiti vse svoje grajane in da ni hotel Židov izročiti Kozakom. Samo sedaj pod vplivom vojne, ki se je v poednih fazah odigravala med židovjem mesta samega, so se odnošaji med poljskim in židovskim prebivalstvom popolnoma pokvarili. Dosle so židje izjavljali, da so Poljaki izraelitske vere. Toda v hipu najtežjem za Poljake, so se židje proglasili za neutralne. In kakšna je bila njih neutralnost? Ukrajinski list »Ukrajinsko Slovo« z dne 2. nov. 1918 pravi lepo: »Židje postopajo skladno z Ukrajinci.« V oficijelnem ukrajinskem komunikaju z dne 15. nov. čitamo: »... Sovražnik (t. i. Poljaki) je naletel na hup odpor židovske milice.« V not, poslani Wilsonu, izjavlja ukrajinska Rada, da se židje vsi do zadnjega štejejo k Ukrajincem in da hočejo biti državljani Zapadne ukrajinske republike« (»Kurjer Lwowski« z dne 8. dec.) Židje niso proti temu protestirali... Odbor poljskih strank je vzel na znanje njih izjavo, da so neutralni in da se je židovska milica ustvarila le za varnost židovskemu delu mesta... In vendar je dne 23. novembra komandant mesta in okrožja lvovskega moral konstatirati, da se tekom trodetskijh bojev za Lvov znaten del židovskega prebivalstva ne samo ni držal neutralno, ampak se je čisto poljski vojski ustavljal z orožjem, da so židje zased streljali na Poljake, jih polivali z vrelo vodo, metali sekire na straže itd. Podrobnih dokazov za vse to je dosti. Vesti o teh dogodkih so se naravno razširile v vrstah poljske armade in v mestu ter so izzvale splošno ogorčenje. Nevarnost za židovsko prebivalstvo pa je nastala šele, ko so se Ukrajinci umaknili v židovski oddelk mesta. Med tem se je bil razvil banditizem. Od začetka novembra se je Meščanska straža zama borila proti roparjem, rekrutiranim iz dezerterjev avstrijske armade, ki so največje bili v uniformi, imeli razne znake in krive papirje ter bili oboroženi. Bilo je toliko organiziranih banditov s puškami in revolverji, da so se v borbah za posest Centralnega kolodvora polastili kolodvora in odtod streljali na obe armadi (poljsko in ukrajinsko); poljski in ukrajinski poveljniki sta proti njim poslala vsak po eno stotnijo. Vsakdo je lahko prišel do uniform in do orožja, ker so se najrazličnejši ljudje prijavljali kot prostovoljci; poljski poveljniki je razdelili 1000 pušk na pr. samo med železničarje. Mnogi izmed njih so imeli še svoje račune poravnati z židji, a vendar niso čuvali niti predmetov katoliškega verstva, na pr. posvečenih posod ter so plenili tudi po katoliških hišah. Za tolovaje, tatove po poklicu, za dezerterje in za vso sodrgo je prišel dolgo pričakovani čas, ko so se sovražnosti prenesele v del mesta Zolkievski, kjer so si ukrajinske čete delale pot iz Lvova. Med 1500 banditi, ki se jih je posrečilo dobiti, jih je 60% grško-katoliške vere, 10% Izraelitov. Treba je torej konstatirati, da so zelo ohlapna obrekovanja (kleveta) proti Poljakom, češ, poljske oblasti so organizirale »pogrom« so jim vodo zaprle itd. Žid dr. Adelt ceni v »Neue Freie Presse« židovske žrtve na 200, kar je pretirano, (uradno se je dognalo, da je v bolnici za žide v onih treh dneh, ko je baje bil »pogrom« proti Židom, 21., 22. in 23. novembra, umrlo 22 ljudi za ranami in da je poleg teh bilo še 13 ranjenecv v bolniški oskrbi — torej 35 žrtvev) a priznava, da je poljska vojska v bojih v židovskih delih mesta izgubila 249 mož. Boljševizem in banditstva sta si nadela masko nasprotja med »razredci«, verstvi in narodi. Ni Poljaka, ki bi ne obsajal zločinov, toda tudi ni Poljaka, ki bi dovolil žaliti ob tej priliki poljski narod, obdolžujoč ga zločinov, ki jih ni kriv.

A. Cholonovski je sestavil posebno spomeniko kot odgovor Židom, ki so začeli pravo kampanjo proti Poljski pod pretezo toboznjih »pogromov«. Protijidovskih izgradov je bilo po vsej Evropi, (na pr. 1. 1917 na Holandskem), toda židovska kampanja jim druge ne daje važnosti; le dogodki na Poljskem se ji zde strašni. Židje pravijo, da so Poljaki že več let v svojem časopisju šuntali proti njim. To »šuntanje« pa je obstalo le v tem, da so časnikarji z veseljem pozdravljali kakega Poljaka, ki je otvoril s svojo trgovino in se torej odtegnil židovskemu vplivu. Vzrok protijidovskih nemirov, v katerih pa so trpeli istotako kristijani, so raznovrstni: vojna, nesposobna in zločinska uprava avstrijska, lakota, demoralizacija, razpad stare državne tvorbe in netrdnost novih državnih tvorb. Židje so v veliki meri krivi zla, ki ga je prinesla vojna; oduševstvo z živili, ki je v habsburški državi posebno cvelo, so na Poljskem uganjali židje, ki so si v svojih organizacijah znali nakopiti silno blaga. V židovskih ulicah poljskih mest je bilo najti skladišča z maso skritega blaga in živil. Zloglasne dunajske centrale, ki so pod zaščito vojaške oblasti smele robo v poljubni meri nakupovati, so omogočale židovsko oduševstvo; na Poljskem so zastopali centrale povsem židje. Mržnja proti centralam se je prenesla na žide, zlasti v ubožnih slojih. Mnogo nevolje je povzročilo tudi dejstvo, da se je toliko živili



Poljske izvažalo na Prusko, in to izvažanje so vodili Židje. Židje so letali po poljskih vaseh, dajali fantastične cene za živila, ki so poteli v tisočih in tisočih vagonov šla na Nemško pod krivimi oznakami, dočim so ljudje v naših mestih umirali. Socialisti Dašinski je 28. novembra švedskemu socialistu Brantingu brzojavil, da so pogromi bili namenjeni proti oduštvu in zato zadenejo, kakor žalibog povsod, tudi »nedolžne«. Židje so bili vedno avstrijskega mišljenja, samo da niso hoteli za Avstrijo na fronti umirati, rajši so doma za njo — živeli na stroške drugega prebivalstva.

## Narodni tabor v Mariboru.

Maribor, 16. februarja. (Lj. kor. u.) Danes dopoldne je bil tukaj velik ljudski shod, ki se ga je udeležilo mnogoštevno občinstvo obojega spola ter vseh slojev in strank. Shod je otvoril dr. Serneck, ki je podal v svojem govoru med drugim kratak pregled statistike pomembnosti Maribora in njegovega vpliva na slovensko ljudstvo. V poslednjem zasebnem ljudskem šteju 1. 1910 se je našlo v Mariboru kljub desetletja trajajoči germanizaciji še 11.000 Slovencev, med tem ko šteje ves mariborski sodni okraj glasom nemške statistike 44.000 Slovencev in 28.000 Nemcev. Značilno je tudi, da je imel mariborski okraj skozi 50 let slovenske zastopnike. Ne more biti torej dvoma o dejstvu, da so nemške zahteve po Mariboru, ki leži še poleg tega v čisto slovenskem ozemlju, brez vsake stvarne podlage. Urednik Žebot je narisal občinstvu jasno sliko o trpljenju in križih štirih še neosvobojenih delov našega naroda v zasledenem Primorju, Beneški, Koroški in Prekmurju. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo govoru in živahno pritrjevalo izvajanjem govornika ter ogorčenim obsojalo sramotno in kulturnega naroda nevedno postopanje napram našim rojakom, ki se se nahajajo pod tujim jarmom. Med splošnim odobravanjem je bila koncem shoda sprejeta resolucija: 1. Mariborski Slovenci vseh strank, zbrani na ljudskem shodu v Mariboru, protestirajo z vsem ogorčenjem proti italijanskemu imperijalizmu, ki nam hoče v odkritem nasprotju z Wilsonovimi načeli o samoodlobi narodov iztrgati najlepši del slovenskega ozemlja, ki mora ostati nedeljen in sestavni del kraljevstva SHS. 2. Mariborski Slovenci izjavljajo pred vsem svetom, da je našin, kakor si hočejo predočiti različni faktorji mnenje ljudstva na Koroškem, popolnoma zgrešen, ker so Nemci cela stoletja, zlasti pa v zadnjih 50 letih s takim nasiljem pritiskali na avtohtono slovensko prebivalstvo, da je popolnoma zbegano. Zavedni so zbežali, drugi pa se upravičeno boje maščevanja Nemcev, zato so morali prisilno bliniti čustva, ki jih v srcu nimajo. Koroška je zibelka Slovencev. Na Koroškem so imeli Slovenci svojo državo, na katero so morali nemški Habsburžani prisesti. Koroška je še mnogo bolj danes najodličnejši del kraljevstva SHS. 3. Mariborski Slovenci zahtevajo z vso odločnostjo, da se ozemlje ogrskih Slovencev zasede po našem voljo in se združi z ostalim slovenskim ozemljem kakor to ondotno prebivalstvo želi. Obenem izreka željo, da prouči tamšnje razmere komisija istih entitnih držav, v katerih področje spada Ogrska. — Shod je bil zaključen s petjem narodne himne »Lepa naša domovina«.

Maribor, 16. februarja. (Lj. kor. u.) Na današnjem ljudskem shodu je urednik Žebot izrekel v imenu zbranega občinstva generalu Maistru in njegovi vojski globoko zahvalo za njegovo uspešno delovanje za narodni blagor. Na to je vse občinstvo pridelilo narodnem generalu prisrčne ovacije. Po sklepu shoda se je zbrala pred Narodnim domom množica množica, ki je generala Maistra pri odhodu iz Narodnega doma pozdravila z burnimi živjo-klici in pesnijo »Lepa naša domovina«.

## Železničarski shod v odpravo stanovanjske bede.

Liubliana, 15. febr.

Zveza jugoslovanskih železničarjev je danes govorila prav energično o nujni potrebi, da se odpravi stanovanjska beda. Vojna nam je prinesla mnogo zla, vojna nam je dala tudi stanovanjsko bedo. Vse delo v prevoji Liubliane je vstavila vojna in sedaj čutimo bridko zastonje. Tudi stanovanjska beda spada semkaj.

Shod v Mostnem domu je bil velik. Obsežna dvorana vsa polna. Temperamentno sta govorila oba govornika. Predsednik Deržić je poudaril, da tako, kakor je sedaj glede stanovanj, ne more in ne sme ostati, ker sicer pogineo gmožni stalni nameščenci. Shod ima namen povedati vladi, da nena stanovanjska naredba ni zadostna, da stanovanja dobivajo tisti, ki ponujajo premož, sladkor in stotake in dotične anonce so dokaz, da so stanovanja tu, ali one stranke, ki so jih najbolj potrebne, jih ne dobe. Tako prebivajo železničarske družine, ki so bile evakuirane 12. januarja in so prispele v Liubliano, še vedno na kolodvoru v železniških vozovih. Zlasti so jim pri srcu ti nesrečneži. Zveza je predložila svoji čas že tozadevno spomenico, prosila, naj se napravi konec neznošnim razmeram, ali čitali so v javnosti pranje na eno in drugo stran govorilo se je o humaniteti itd. na zahtevo, da naj se odstranijo oni, ki ne spadajo v Jugoslavijo. Izgovora o humaniteti ne priznavamo. Stvar je taka, da vladni ukrepi koristijo onim, ki so nas porajali zatirali. Vlada je poklicala uradnike in druge nameščence, ali ni jim poskrbelo po-

trebnih stanovanj. Na podlagi narodne naredbes se dogajajo slučaj, da državni nameščenci in njihove žene letajo okoli, ko čita izpisanih stanovanj na magistratni deski, toda ko pridejo tja, ališio: je že oddano. Kličejo vladno, da te dosti gradov in kopač, kamor naj se umaknejo oni, ki so prosili za sprejem v jugoslovansko državo, da naredijo prostor drugim, ki za svoje službovanje nujno potrebujejo stanovanja. Očita se nam celo boljše, ali vrnost nas pozna. Železničarji so rešili domovino propada, zavedajo se svojih dolžnosti, hočejo pa tudi svojih pravic in polneza vpoštevanja svojega položaja. (Živahno odobravanje.)

Drugi govornik je bil Runkik, ki je poudaril, kakor da v prvi vrsti se zavzemajo za one, ki še vedno zmrzujejo po železniških vozovih. Železničarji, ki so storiili vedno svojo dolžnost, zahtevajo svoje pravice. Vpoštevanje razmere. Zato so si bili ustanovili stanovanjski odtsek, da bi si pomagali, ali zaman. Oblube so bile prijazne, vladno naredbo so smatrali za korak naprej v odpravo bede, ali doza, se to, da se morajo danes krenko orlašati proti verzičnikom s stanovanji. Naivčija sramota za te verzičnike in one hišne posestnike, ki se hočejo okoristiti s sedanjimi razmerami! In menda so imeli glavno besedo pri oni naredbi hišni lastniki: ti seveda si je ne bodo tolmučili v svojo škodo. Od strani vlade treba kontrole. Na magistratni deski je čital 16 zabeleženih stanovanj. Vse je obetel, ali vsa so bila oddana nekatera že pred tremi tedni, druga prejšnji dan, pred pol ure. Drugi dan so bila na deski še vsa ona stanovanja zapisana in zopet so ljudje hodili zaman poblaševati po stanovanjih. Gospodje pri socialnem skrbstvu se izražajo z ljudstvom. Ne sme biti prvo politika in zadnje socialno skrbstvo. Skratini čes je, da se nekaj ukrene, zato apeliramo na vse merodajne faktore, da nam z deaniji pokažejo, da nam hočejo res pomagati. S tuerodci ven! (Burno odobravanje.) Nemci in Italijani izganjajo naše ljudi, mi pa si redimo kako na svojih prsih Anelira na liubliansko prebivalstvo in hišne posestnike naj gredo na roko železničarjem, shod pa naj bo memento prizadejim faktorjem, naj se nikar ne izražajo niimi. Hočemo pa še zaupati in še enkrat počakati, da se naša mizerija spravi s sveta. Celokupna deželna vlada naj se pobriža za to in izda ukrene nam v prilog in ne verzičnikom. (Živahno odobravanje.)

### Resolucija.

Prečita to tovariš Škrianc: Na javnem shodu Zveze jugoslovanskih železničarjev dne 15. svečana 1919 v Mostnem domu v Liubliani zbrani železničarji in drugi sloji liublianskega prebivalstva najodločiteje protestirajo proti načinu, kako se rešuje stanovanjska beda v Liubliani. Po rezultatu avstrijske armade naravno narasli dotok ljudstva v slovensko prestolico, posebno državnih službenec, katere te klicala domovina po kreiranju raznih osrednjih uradov na njihova mesta, je moral imeti po štirinajstletni vojni za posledico občutno pomanjkanje stanovanj. Po nešteti prošnji in posredovanjih zasebnikov organizacij in uradov je bila Narodna vlada pravčasno in natančno poučena o razmerah in je mogla lašno izprevideti položaj in z vso skrbnostjo in respositno ukreniti potrebno za odpravo Namesto stvarnega načrta za saniranje razmer na je ista vlada izdala nezačuden stanovanjski zakon.

Zahtevamo: Deželna vlada v Liubliani ustanovi takoj za stanovanjski okoliš Liubliana z okolico popolnoma samostojen, deželni vladi podrejen in odgovoren stanovanjski urad. Odgovornost za to kočljivo zadevo morajo nositi vse vladne stranke nedelno v enaki meri. — b) Stanovanjski urad izvede v najkrajšem času dosleden in popoln poseg vseh stanovanj in stanovanjskih delov. — c) Zaseže naj se tudi stanovanja (stanovanjske dele), katere stranke prostovoljno odnevoje ali so bila od hišnih gospodarjev samih iz kateregakoli vzroka odnevedana. — d) Dokler traja stanovanjska beda, hišni gospodar ne sme imeti pravice stanovanja poljubno oddajati strankam, to pravico ima izključno stanovanjski urad. Vse drugim načinom sklenjene najeminske pogodbe mora stanovanjski urad razveljaviti. — e) Ugovore tujcev proti odnevedu stanovanj (stan. delov) je obravnavati najrgorjeje. Naknadna prošnja za domovinsko pravico v Liubliani ne sme biti povod, da se odnevedu stanovanja umakne. Ne zaposlenim tujcem, ki jih ne gre pošiljati čez mejo, naj se nakaže bivališče na deželi. V to svrhu naj se zasežejo vsi gradovi nemških graščakov v Sloveniji in naj se zasedejo s strankami. — Pozivljamo deželno vlado, naj odredi nemudoma vse potrebno, da začne stanovanjski urad v najkrajšem času posloovati, ker sicer pade vsa odgovornost za eventualne posledice nadaljnega zavlačevanja na isto. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

### Sprevedo deželne vlade.

Imonirval je spreved Zveze jugoslovanskih železničarjev. Okoli 1000 mož in nekaj žensk je korakalo v vrstah lepo tiho in mirno ali baš radi tega toliko svečanosti ne mestnih ulicah od deželne vlade. Deputacija pod vodstvom predsednika Deržića je šla k predsedniku deželne vlade dr. Breicu, spreved na je stal in čakal. Dolgo je bilo posvetovanje. Predsednik Deržić je, prišedši od dr. Breica, sporočil, da se je dr. Breic zavzel za predloženo resolucijo in zagotovil odnemoč, kakor je zahtevala resolucija Deržić je novdaril, naj železničarji zaupajo svetoemu vodstvu. Na to so se mirno razšli. Potreba je nujna, da se za železničarje res kaj stori. Zveza je pokazala, da je krenka in dobro organizirana in da si bo znala z energijo priboriti svoje opravičene zahteve, ako bi se le še sedaj ne uvaževale v polni meri.

## Snominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

## Kako bi se dala odpraviti stanovanjska mizerija?

Že zadnjič sem poročal, da so vsa stanovanja, katere je odpovedal mestni magistrat tistim, ki nimajo v občini domovinstva, in ki tudi nimajo nobene javne ali take zasebne službe ali takega poklica, ki bi služil javnemu interesu, že zdajnej preje oddana pod roko, predno je magistrat odpoved razglasil na magistratni deski. Ravno te magistratne odpovedi pa so pokazale, da vlada v Ljubljani taka stanovanjska mizerija, katero z sedanjim naredbom o pravi občini do posega po stanovanjih sploh ne bo mogla odpraviti. Ker ni moj namen v kateremkoli oziru kritiko to naredbo, se hočem le omejiti na njo praktično uporabo, opiraje se pri tem na to, kar so nam dosedaj pokazale razne občinske odpovedi.

Predvsem je treba ugotoviti, da ima vsak hišni gospodar pravico, občinsko odpovedano stanovanje sam oddati, ako v to privoli občina. Šele tedaj, če gospodar tekom 8 dni ne odda stanovanja, poseže občina po njem in nastani sama prisilnim potom drugo stranko.

Ker občina dovoli vsakemu gospodarju, da sme stanovanje sam tekom 8 dni oddati, kar je za nje gotovo zelo ugodno, smejo oddajati stanovanje tudi kakim strankam, ki imajo tu že kako stanovanje, ki si torej v stanovanje priselijo le radi udobnosti novega stanovanja. Če je torej hišni gospodar stanovanje tekom 8 dni oddal, občina prod tak oddaji pravzaprav ne more ugovarjati, ker je bilo stanovanje pravčasno, oziroma kakor kažejo slučajji še predčasno, torej vseskoj pravilno oddano, tako da občina nima nobenega povoda poseči po odpovedanem stanovanju. Do tu bi bilo še vse v redu.

Vprašanje pa nastane, kaj je s tistimi stanovanji, ki so postala prosta, ker so se stranke iz svojih prejšnjih stanovanj preselile v stanovanja, katere je odpovedala občina. Ta tako prosto nastala stanovanja so tudi že isti dan oddana, tako da nima občina pravico poseči po njih po § 1 in 3. — Po njih poseči bi smela torej edino le po § 18, če je stanovanje najela kakaka stranka, ki tu nima ničesar iskati.

Sedaj na nastane zopet vprašanje, kdo je najel to stanovanje? Občina teh stanovanj ni odpovedala in jih vsled tega ob sebi umlivo, tudi nima v evidenci. Zgodi se torej prav lahko, da bo občina stranki jedno stanovanje odpovedala, ki pa si bo na drugem koncu najela novo stanovanje — če pa že to ne — lahko vsaj hišni gospodar v prazno stanovanje, ki ga ni odpovedala občina, sprejme tudi kako stranko, ki nima tu ničesar iskati.

Kdo naj sika za vsemi temi stanovanji, ki se brez vednosti občine najemajo, oddajajo, menjajo ali celo pod roko spekulativno oddajajo v podnajem. To delo bi komaj zmagoval policijski aparat, nikakor pa ne mestna občina, ki ima itak vse roke polne dela. Če se hoče temu ogniti, bi bilo po mojem mnenju predvsem potrebno, da se ustanovi poseben stanovanjski urad. Temu bi moral vsak hišni posestnik, ki hoče oddati komu stanovanje, in vsaka stranka, ki hoče vzeti koga v podnajem, javiti koga sprejme v stanovanje. — Če se izkaže, da nima stranka oziroma podnajemnik tu sploh pravico bivati, mu stanovanjski urad nedovolji nastanitev — v nasprotnem slučaju pa se izstavi hišnemu gospodarju poseben dekret, s kojim se stranki oziroma posamezni osebi dovoli bivanje v občini.

Ta dekret bi moral imeti tudi to izvršilno moč, da se vsako stranko oziroma osebo, ki se je naselila protipostavno ali zvičajno, takoj na podlagi tega dekreta brez nadaljnj odpovedi deložira, oziroma policijsko odžene, najemodajalcu pa hkrati naloži občutno globo. To naj bi veljalo tudi za tiste, ki bi sprejeli v stanovanje druge, kakor od stanovanjskega urada odobrene stranke oziroma osebe, ali ki bi se naselile brez odobritve stanovanjskega urada.

Deložirana stanovanja ali stanovanjske dele pa ne bi smeli več oddajati hišni gospodar, temveč edino le stanovanjski urad. — S tem bi bilo doseženo, da se nihče ne bi mogel nastaniti v občini brez odobritve stanovanjskega urada in tudi gospodarji oziroma stranke bi si premislili, predno bi koga sprejeli nezakonitim potom v najem oziroma podnajem.

Vprašanje je še, kako odpraviti iz občine vse tiste, ki nimajo po sedanjim naredbi n'kake pravice tukaj bivati.

Koliko je teh rodbin oziroma oseb v občini, tega danes ne more nihče zanesljivo navesti, ker je v občinah, na katere se razteza naredba o posegu po stanovanjih toliko ljudi, ki so morda pravilno policijsko zglašeni, nikdar pa niso dokazali, kako posej imajo tu.

Izdati bi bilo treba za vse stranke posebne pole, v katerih bi morale poleg drugega izkazati

1.) domovinstvo in

2.) posej vsake posamične osebe.

V to svrhu bi morale priložiti domovinske izkaze, potrdilo o zaposlenosti, kakor, obrtni list, potrdilo delodajalca, dokaz o plačilu davka i. dr.

Predvsem pa bi bilo treba natančno določiti, kdo ima sploh pravico bivati v občini in kdo ne. Če bi se pri oddaji teh pol in dokazilnih listin pokazali dvomljivi ali celo sumljivi slučajji, naj bi se uvedle policijske poizvedbe, ker bi občina sama, oziroma stanovanjski urad brez policijskega aparata tega ne mogel izvršiti. Vsi taki slučajji naj bi se prepoznali v presojo, za to ustanovljeni komisiji, ker sami,

če tudi najbolj vestni uradniki, ne bi mogli določiti, kdo ima tukaj kako opravilo ali ne. Tako bi se polovili posebno tisti verzičniki, ki delajo tukaj kupčije, ne da bi imeli priglašeno kako obrt, ali sploh pravico bivati v občini. — Da je to nujno potrebno, nam dokazujejo posestno dosežanje občinske odpovedi. V občini živijo gotovo več sto rodbin in nekaj tisoč oseb, ki tu sploh nimajo ničesar iskati. Vkljub temu je bilo odpovedanih komaj 100 stanovanj, bodisi, ker nemški hišni gospodarji ne zglašajo svojih somišljenikov, ki tu žive brez vsake potrebe, med tem, ko se drugi zopet nočejo ali ne smejo zameriti, pred vsem pa ker jim te dolžnosti dosedaj naredba niti ne nalaga. Ker občina sama tudi še dolgo ne bo mogla izslediti vseh, ki bi se morali izseliti, bo treba pričeti z občno revizijo vseh v Ljubljani bivaajočih strank, katero delo pa mora izvršiti le poseben za to ustanovljen stanovanjski urad.

Končno še nekaj. Veliko je strank, ki imajo na deželi ali kje drugje svoja stanovanja ali celo posestva, vendar pa radi rodbinskega glavarja, ki ima tu, če tudi ne absolutno potrebno opravilo, biva cela rodbina v občini. S tem se le po nepotrebnem obremenjuje mestno aprovizacijo in pa pomnožuje stanovanjsko bedo, kar je treba na vsak način preprečiti, ker je prav gotovo, da glede stanovanj se najmanj par let ne bo dosti boljše. Tudi v tem oziru bi bilo treba jasnosti, zakaj radi ene osebe živi tu cela rodbina ali celo sorodstvo. Kdor nima v občini ničesar opraviti in kdor ni tu potreben ali kdor lahko drugje živi, naj se izseli, da dobe stanovanja tisti, ki so jih resnično potrebni, ki pa ne morejo plačevati za preskrbo stanovanj po 500 K nagraje ali celo dajati živila. Kakor se je doseglo z rajoniranjem, da dobi vsaka oseba svoja živila, ravno tako bi se dalo doseči, da dobi vsakdo vsaj za silo streho. Gotovo pa je, da bi se s tem vsaj nastanili v cloveška stanovanja najmanj tisti, ki se daj vsled pomanjkanja stanovanj prezbajo po raznih skladiščih. T. R.

## Boj pegavici! Smrt uši!

Iz Rusije vrnivši se vojni vnetiki so prinesli par slučajev v naših krajih nepoznane nalezljive bolezni, pegavice — nemško Flecktyphus — v Liubliano in Maribor. Ta bolezen se odlikuje po tem, da dobi bolnik 4 do 6 dan izpuščajev po životu in rokah ter nogah, ter da se bolezen zelo razpase v krajih, kjer je mnogo nesnagne in mrčesa, pred vsem uši. Kjer je torej umazanost doma, tam je kotičke pegavice.

Ker bi se ugenjala ta nalezljiva tuda pri nas razpasti, je na mestu, da se naredi opozorilo, kako se je ubrati.

Bolezni se nalezijo samo, če te piči uši ki se je s pikom na pegavičnem bolniku okužila.

Dvojni je mogoče, da ima bolnik uši in če te uši pičijo, ali pa, da se tvoje uši, ki jih morda nošiš s seboj, pri bolniku okužijo in s pikom prinesejo bolezen tebi. Tretja možnost je tudi ta, da dobiš okuženo uš potom stvari, ki so prišle z bolnikom v neposredno dotiko, kakor obleka, perilo, postelina oprava, kožuh, postelinski itd.

Z ušjo istovetna je niena zalega, gnjida, ki se drži na lasih in kocih, in iz katere se v par dneh izkoti uš.

Naimevarnejša je bela ali gvanma uš, pa tudi glavna in osramna uš, najbrž nista brez krivde, tako da moramo računati z vsemi tremi enako, če hočemo doseči uspeh t. i. onemogočiti razširjenje pegavice.

Pomnimo torej, da nevarnosti ni, kjer ni uši! Naglašam pa, da te ena sama uš dovoli, da bolezen raznese, da, samo en pik ene okužene uši zadostuje, da oboliš na pegavici.

Pogoj razširjenja pegavice je torej uš. Zato se ta bolezen ne razširja tako hitro, kot n. pr. španska influenza, katere povzročitelji gre najbrž po zraku, da torej nisi nikjer varen pred njo. Pri pegavici je drugače: v tvoji močije, da se boleznin ubranis in primerno zagrabiš nieno raznašalko uš.

Boj proti pegavici se potemtakem zgradi v boj proti uši in gnidi. Bojno sredstvo pa je snaga!

Če torgi sam nimaš uši in v svojem postu nikdar ne prideš v dotiko z njo, si lahko brez skrbi. Kdor pa ima neprivetno možnost, da se nalezje samo ene uši, je v nevarnosti, da oboli. Če je ta uš imela priliko, da se te na pegavičnem bolniku okužila. Ogroženi so ne temtakem ljudje, ki imajo opravka z ušmi in ušivkami: zdravniki, učitelji, duhovniki, vojaiki, ljudje po zaporih in skupnih ležiščih ter taki, katerih poklic jim nalaga dolžnost, pečati se s stvarmi, katerih se drže uši in gnide, kakor perice, frizerji, prekuncvalci starih oblek in cuni in podobno.

Kako torej se varimo uši, oz. jih uničimo z gnidami vred?

Uši in gnide se držijo na glavi, na brkih in bradi, na kocihah pod pazduho in osramnju, na kocihah po prsih, rokah ter nogah, na perilu, zlasti na srati in na spodnjih hlačah, na majhah in drugem odelu, zlasti kožuhih, ter sploh na obleki, pokrivalu in obuči, na postelini, postelinskih od kodere zlezejo v špranje, posteliah in tleh itd. Tu je treba zagrabiti to kolazen z močno in večšo roko, ter jo uničiti in ne samo pregnati, ker se samo pregnana povrne, oz. spravi na druge, odkoder te zopet ogroža.

Uničenje uši in njenih tatjic, gnid — razuševanje — je torej dvojno: na cloveku samem in njegovem odelu oz. ležišču.

V navadnih časih je med našim ljudstvom toliko snage, da so ušive rodbine ali njeni člani izieme. Edino berači, ki sde danes tu tu drugi, potepuhi in podobni ljudje, so tvorili pri nas pred vojeko stan ušivec. Če se je kdaj kak bolnik otok nalezil uši, so si znale slovenske matere, dobro, pomagati: otroka so ostrigle ter ga z vročo vodo

in milom dobro umile. To se je ponovilo nekaj krat in uspeh je bil popoln.

Vojka pa se s pomanjkanjem in splošno razvnanostjo tudi tu razmere temeljito preduvažila. Izmed milijonov, ki smo služili v vojski in ne imeli te sreče, da bi bili doma ali vedno na istem mestu, ga menda ni enega, ki ne bi bil vsaj enkrat preganjal teh lazečih gostov tudi s sebo. Zlasti na Poljskem smo imeli vsak čas priliko prirediti ali gledati take dirke. In ko se je 1. 1913, pegavica po Poljskem in na Balkanu silno razpasla, je postala uš in gnida predmet premnogim spisom in knjižam, tako da smo trdim, da ga ni bita — tudi najnežnejšega ne — o katerem bi bilo natiti toliko razprav, kot ravno o umazani uši.

Boj proti uši, ki se je v taboriščih in vojnih okoliših neznansko razpoljila, je klical najrazboritejša duhove na tunski mejdan, v katerem je bila uš temeljito poražena, čemur je naišel dokaz dejstvo, da so te pegavica in njeno razširjenje popolnoma zalezilo.

Ker sem tudi sam imel nepriliko, da sem se okužil na pegavici, ki me je prav pošteno mikasila, sem se po ozdravljenju uvrstil med njene navdušene zatiralec in sem nanoveal uši in njeni zalezi brezobzirni boj.

V epidemski bolnici na Poljskem, ki sem jo vodil po svoji bolzni, smo delali silno temeljito in doseglj uspeh, da nismo imeli pri tisočih bolnikov niti ene okužbe med zdravniškim in strežniškim osebiem. Toda o tem na drugem mestu.

Tu naj navedem samo ukrepe, ki jih priporočam vsakomur v privatnem življenju.

Ker se uši in gnide drže las, brk in brade, kocih pod pazduho, na prsih, osramnju ter rokah in nogah, je najboljše in edino zanesljivo, če imamo opravka z zelo velikim ušivcem, da ga od temena do nožnih palcev obravimo ali vsaj kar možni na kratko ostrigemo, vse kocične odnadke zmecemo v ogenj, obrizga, oz. ostrigemo, z vročo vodo in milom dobro okončimo in mu damo popolnoma sveže perilo, obleko, pokrivalo in obuči, v katerem ni sigurno nobene uši. S tem je clovek kot oseba razušen in, če tudi je na pegavici bolan, popolnoma nič nevaren, če ne pride uš od drugega nani.

Perilo, riuhe in druge stvari, ki tim prekuha ne škodi, dobro prekuhamo, kot je to že itak pri slovenskih materah navada.

Druge je z obleko, pokrivali itd., ki ne preneso prekuhe brez škode. Za te imamo pri nas peči, v katerih pečemo naše mamec kruh. Tako peč zakurimo tako močno, kot za peko kruha. Potem, ko je peč dovolj razgrela, jo dobro očistimo, da ne ostane niti trohica žerjavice, pepela in sploh nobena iskra, od katere bi se mogla obleka vneti ali vžgati. V tako očiščeno peč položimo na dno radi večje varnosti še par deklet ter na nje zmecemo narahlo zavite stvari, ki jih hočemo razušiti. Če potem neč zapremo in pustimo obleko v njej dobre pol ure, so sigurno vse uši in gnide zatrite, ker jih vročina nad sto stonini, ki vlada v peči, popolnoma uniči.

Tako smo razušili poleg cloveka samega tudi njegovo živотно in posteljno obleko v kotlu, ter obleko oz. pokrivalo v peči. Preostala nam še kožuhošina, obuči in vse stvari, ki so iz usnja, gumija itd. in ki ne preneso vročine, ne da bi se pokvarile, ter postelja in bivališče. Za vse to imamo sigurno sredstvo v 5% karbolovni raztoplini, ki jo lahko dobimo v vsaki lekarni za razmeroma mal denar, ali pa si jo sami pripravimo, če kupimo nerazredčeno karbolovo kislino. S karbolovo kislino istovetno je lizol. Od enega ali drugega vzamemo navadno kunico do vrha ter jo pomešamo z vodo, ki jo mora biti dobra dva litra, da nastane 5% raztoplina. (Ne z roko v razredčeno še manj v nerazredčeno raztoplino, ker se ožge koža!) S to raztoplino do dobro poskropimo in omočimo vse ušive stvari, ki z njo ni moremo v kotel ali peč. Z isto raztoplino tudi dobro namažemo postelnak, za stike njegovih delov, poskropimo tla, stene in strop, ter pazimo pred vsem na špranje, ki nudijo ušem dobro skrivališče. Slamo iz slamnice na najboljše da iztresemo na prosto in zažgemo, slamnice same pa prekuhamo.

Če smo vse opisano i na cloveku i njegovem perilu, obleki, pokrivalu in obuči ter ležišču in stanovanju temeljito izvršili, smo ušivo golazen zatrli ter s tem odvrgli od sebe in od drugih nevarnost pegavice. Da je to res, so dognali zdravniki, ki so k tako razušeni pegavičnim bolnikom deli v posteli druge bolnike — eden zdravnik je celo sam šel spat k bolniku — ne da bi bilo komurkoli količnik prijetilo.

Cistost, čistost in zopet čistost — to je več kot pol zdravja!

Dr. Mirko Černič.

## Besede deželni vladi.

Marsikatera pametna misel se je tekom kratkih mesecev sprožila v našem časopisju. Vendar pa pogrešam eno: da bi se govorilo tudi o naši, lahko rečemo, majhni industriji, kakv ji je spravi surovine in kako ji je osigurati obstoj s tem, da se izloči vsaka nezdrava konkurenca.

Jaz sem posestnik mlina na vodno silo, ki je v mojem okraju največja. Vsed tega sem seveda zainteresiran na tem, kako se v bodoče zajamči našemu srednjemu mlinarstvu — velikega mi Slovenci tako nimamo preveč — primeren zaslužek in s tem obstoj. Iz polemike dr. Tavčarja s »Rečjo S. H. S. sem posnel, da mu je šlo v glavnem za to, da dobimo iz Hrvaške moko; zadovoljil bi se seveda tudi z žitom. To stališče je za moža, ki se bavi s prehrano, prebivalstva, razumljivo, ker mu gre v prvi vrsti za hiter efekt in ta je, da čimprej zadovolji lačne želodec. Za nas mlinarje pa to stališče ne more biti edino merodajno, ker živimo o svojem delu. Končno škoduje izključni vvoz moke celemu narodnemu gospodarstvu.

Ze pred vojno je stala naša srednja industrija, osobito mlinarstvo, na slabih nogah. Veliki podjetniki so dajali



ni u sadnjemu in najslabjemu arvu  
mozu.



Tajne pogodbe zaveznikov glede jugoslovanskega ozemlja in Ameriki. Da opušča Italijane polagoma prejšnja gotovost in brezskrbnost glede uspešnosti njihovih imperialističnih težanj, je razvidno iz nekaterih člankov v lastnih časopisih, v katerih pripravljajo, seveda zelo oprežno, na eventualen preobrat v jadranskem problemu. »Secolo« pravi, da Italijani ne smejo pričakovati, da se bo njihovim željam kar tako gladko ustreglo. Wilson in Amerikanci sploh priznavajo tajne pogodbe zaveznikov, sklenjene brez udeležitve Alerike, le v toliko, v kolikor se strinjajo s 14. točkami Wilsonovimi; v kolikor se pa ne vjemajo z njimi, so brez vsake veljave in jih Wilson ne bo priznal. Zavezniki pa so se, kar je najvažnejše, zavezali, da bodo sklepali mir edino na podlagi 14. točk Wilsonovih.

## Slovanski svet.

Masaryk o bodočnosti. Bern, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Predsednik Masaryk je izjavil zastopniku lista »Temps« nastopno: Dunaj dobiva mnogo življenja, Praga pa skoro nič. Transportno vprašanje se mora rešiti kar najhitreje, da se prepreči lakota, ki jo boljševiki izrabljajo proti vladi in proti Antanti. Germanizem ogroža Francijo in Češko. To so dokazali Ebertovi in Scheidemannovi govori. Nemci si prizadevajo na bermesem socialističnem kongresu kakor prej, da bi opravičili Nemčijo in zasedali razdor med antanto. Scheidemannova vlada je ravnotako nevarna, kakor vlada cesarja Viljema. Nemci se niso poboljšali. Smatralo se za neprimerno in nadležno svojo pronajdovanje in izolacijo. Na Dunaju so izgnali jugoslovanske dijake, v Pragi se pa upajo zahtevati svoje ugrajene privilegije na Husovi visoki šoli. Za priklonitev Nemške Avstrije k Nemčiji se morajo zahtevati teritorialne kompenzacije. Ne zadostuje, če premagamo svoje sovražnike vojaško, preprečiti moramo njihovo tradicionalno težnjo proti vzhodu.

## Zavezniki.

Wilsonovo potovanje. Brest, 16. februarja. Ladja »George Washington« je danes ob 11. uri 15 minut predsednikom Wilsonom na krovu odšla v Ameriko. Ameriški pariski poslanik odšel. Washington, 16. februarja. Reuterjev urad poroča, da je predsednik Wilson predložil ameriški državnemu svetu prošnjo za odpuščitev ameriškega poslanika v Parizu. Za red in prehrano. Ženeva, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Semkar je prišlo v sredo več kot 30 ameriških prehranjevalnih nadzornikov, ki nadaljujejo potovanje v Nemčijo in sploh bivše osrednje države, da prevzamejo organizacijo za nadzorstvo ameriških dobav živin. Medzavezniška komisija v Trstu. Dunaj, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čehoslovškega tiskovnega urada poroča »Fremdenblatt«: V Trstu se je sestala medzavezniška komisija za živila, ki bo tam ostala stalno. Na čelu te komisije je ameriški general. Zavezniki na Poljskem. Varšava, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: V Varšavo je došla zavezniška komisija s poslanikom Montanem in je bila sprejeta po prijaznem. Vodičel komisije je izjavil, da je komisija došla, da uredi vojaške in gospodarske potrebe poljskega naroda.

## Mirovna konferenca.

Strogi Foch. Berlin, 16. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom dunajskega koresp. urada poroča Wolffov urad: Novi Fochovi pogoji so bili že v noči od petka na soboto brezčasno javljeni v Weimar in Berlin. Na doslej nepojasnjen način so dospeli te brzojavke v Berlin šele v soboto popoldne in v Weimar v soboto popoldne. Foch je zahteval od Erzbergerja odgovor do najkasnejše nedelje popoldne, sklicuje se na to, da mora še pravočasno obvestiti svoje čete. Ker so državne oblasti v Berlinu in v Weimaru prejele entente predloge z veliko zakasnitvijo, je Erzberger prošil Focha, da podaljša rok za odgovor do ponedeljka, dne 17. februarja popoldne. V soboto ob 6. zvečer je Foch odgovoril: Ako pogodba ne bi bila podpisana dne 16. februarja popoldne, bom prisiljen, zapustiti Trter in premirje dne 17. februarja ob 5. zjutraj ne bo več veljalo. V soboto popoldne je odposlal Erzbergerju Fochu dvoje drugih pism. V prvem je pojasnil stališče Nemčije, da je pripravljena, dati na razpolago nemško trgovinsko brodogradnjo za dobavo živin drugim državam kakor tudi Nemčiji. V drugem na Focha naslovljenem pismu si Erzberger pridržuje v imenu Nemčije končno odpuščitev ali odklonitev pogojev in stavlja več nemških protizadev, med njimi odpuščitev nemških vojnih vjetnikov, vzdrževanje prometa in dr. Foch je odgovoril v soboto zvečer na nemške protizadeve nastopno: »Besedilo dogovora, ki vam je bil včeraj dostavljen, je bilo odobreno po vladnih zastopnikih zavezniških in asociiranih držav. Ne morem ga ne izpremeniti, ne razširiti. Poudarjati je treba, da je bil ob pravici glede pritožev za premirje v Parizu navzoč tudi Wilson.«

Novi poroki. Weimar, 15. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Wolff: Pogodba o podaljšanju premirja vsebuje nastopne določbe: 1. Nemci morajo opustiti vsako ofenzivno gibanje zoper Poljake in njihove čete ne smejo prekoračiti črte, ki teče od ruske meje zavezno mimo Luisenfelda, zavezno mimo Grossendorfa, južno mimo Bidošca (Bromberg), severno mimo Szubina, severno mimo Ekina, južno mimo Samoczyna, južno mimo Chodziesza (Kolmar), vzhodno mimo Czarnikova, zavezno mimo Biale, zavezno mimo Miedzichoda (Birnbaum) zavezno mimo Benzina, zavezno mimo Wellsteina, severno mimo Lisse k šlesko - ruski meji. 2. Premirje se podaljša na nedolžen rok, ki se lahko odpravi na tri dni. 3. Izvrševanje prejšnjih pogojev za premirje se nadaljuje in sklenja.

Zveza narodov. Washington, 16. februarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Predsednik Wilson je brzojavno zavrnil kongresno komisijo za znanje stvari, naj odpravi debato o ureditvi zveze narodov, da ne bo imel prilike, da obravnava vprašanje, ki so dovedli do besedila vsakega posameznega člana.

Srbija in Lahti. Pariz, 16. februarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: K vo-

st, da je Srbija predlagala, naj se njeno nesoglasje z Italijo glede državnih mej in jadranske obale, vseh Reko, predloži pravoreku razsodišču, pripominja »Petit Parisien«, da so srbski delegati razpravljali o tej stvari z Wilsonom in Clemenceaujem. List pojasnjuje stališče Srbije in Italije tako-le: Srbija se brani priznati metodo, ki je bila doslej za ureditev teritorialnih vprašanj običajna, v kateri igra Italija vlogo sodnika. Srbija je mnenja, da se morajo tako kočljiva vprašanja, kakor je ono jadranske obale, izročiti v razsodbo na vsak način le neodvisnim državam, ki bodo s dile brez predsodkov, Italija pa je mnenja, da ni povoda, da bi samo zaradi srbskih zahtev delali kako izjemo.

### Hltreje!

Rotterdam, 15. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Lloyd George je včeraj v poslanski zbornici naznanil, da bo predhodni mir sklenjen najkasneje koncem meseca aprila. Nato se bo razveljavila tudi blokada osrednjih držav.

## Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Preklic izključitvenih nemških dijakov iz dunajskih visokih šol. Dunaj, 16. februarja. Zastopniki nemških dijakov so se zglasili v petek drugič pri državnem kancelarju dr. Rennerju, ki jim je podal naslednjo izjavo: Izključitev nemških dijakov iz dunajskih visokih šol je že preklešana. Rektorati posameznih visokih šol so že dobili tozadevna navodila. Tudi izključitev jugoslovanskih dijakov zaradi dogodkov v Mariboru se je spremenila v toliko, da so slovenski dijaki izključeni samo za tekoči semester in da se lahko vrnijo šole zopet v prihodnjem semestru. Ustanovila se bo po visokih šolah poseben dijaški odsek v vsrhe. Da se odmore pomankanju učnih sil, se bodo nastavliali novi profesorji. Ker so sedanjí prostori posameznih visokih šol že premajhni se bodo v učne svrhe oddala razna tavná poslopja. (Iz krogov visokošolskih profesorjev se je izvedlo, da je dal iniciativo za izključitev nemških zlasti na jugoslovanskih dijakov predstojnik visokošolske pisarne dr. pl. Blumauer Montanave.

Pred volitvami. Dunaj, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Za danes, jutri in po jutrnjem je bila zaradi volitev izdana absolutna prepoved, točiti alkoholne pijače.

Volitve v Nemški Avstriji. Teror proti Čehom. Dunaj, 16. februarja. Včeraj in danes je dosegla volilna agitacija svoj vrh. Ta agitacija ima popolnoma ameriško lice. Po zraku letajo letala, ki mečejo na mesto velike množine volilnih letakov. Po mestu krokaio rodbe z napisy Po vseh cestah, zlasti pa notranjem mestu vizgajo avtomobili, ki trojijo letake. Po kinematografih se kažejo liste kandidatov posameznih strank. Po zunanjih okraih se vozijo veliki šnečičasti vozovi, v katerih kažejo izralci žive slike politične tendence. Pri gostini »Zum grünen Tor« so naslikali na leseno steno župnika, ki poljublja svojo kuharico, nad sliko pa stoji napis: Krščanski socialisti ne rabijo reforme zakonl Konu-nisti in rdeči gardisti so izdali oklice, da naj se njihovi pristasi »volitve ne udeležijo. Orožje nositi je prepovedano vsem vojakom in civilistom.« »All-deutsches Tagblatt« se priložuje, da vella ta odredba samo za prirednike Nemške Avstrije, medtem ko smejo jugoslovanski in češki pripadniki nositi orožje. Prepoved alkohola se je razširila tudi na ponedeljek. Za volitve so varnostne oblasti izdale stroge odredbe. Po celem Nizem Avstrijskem je volašvo in policija pripravljena. Vsa zabavalšča v pratu so zaprta. V nekaterih okraih je prišlo do krvavih spopadov s Čehi. Tako so v nekem okraju navalili nemški socialni demokrati na člane češkega volilnega komiteja. Pri tem sta bila dva češka socialna demokratska voditelja težko ranjena. Protokol o teh nasilstvih se je sestavil pri češko - slovaškem poslanstvu, ker je policija odklonila kompetenco. Vse-nemški večernik »Republike« poroča, da je češko - klerikalno društvo »Ciril-Metode« izdalo na češke žene in dekleta, posebno sluškinje oklice, v katerem jih poziva, da naj volijo nemške krščanske socialne kandidate. — Danes je vladal po Dunaju mir. Do sedaj je volilo od 1.142.149 volilnih upravičencev in upravičenk 800.000 oseb, to je 70% vseh upravičencev. Konstitucionalna narodna skupščina bo štela 255 poslancev, od katerih odpade 170 na Nemško Avstrijo ostalih 85 pa na sedaj češke dežele 19. t. m. se bo vršila prva sedita skupščine, pri kateri bodo že izvoljeni poslanci nominirali teh 85 poslancev iz nemških delov Češke, Moravske in Šlezije.

Dunaj 16. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Volilno gibanje na Dunaju je doseglo vrhunec. Socialni demokrati so imeli vse dan po vseh ulicah izpovede, katerih so se udeležili skupine na konjih, kolezarji, tovorni avtomobili in godbe. Vsi so bili rdeče dekorirani v notranjem mestu je bil izpoved katerega se je udeležilo približno 2000 vojakov ljudske obrambe in Rdeče garde. Klicali so: »Živio bolševizem, živila internacionala. živila špartakovec!« Vzklikali so zopet župana dr. Weiskirchnerja in zoper meščanske stranke. Večih spopadov ni bilo. Zvečer je letal letalec nad mestom in je metel socialno - demokratične volilne oklice. Ljudska obramba bo jutri ves dan pripravljena. Prostori strank so bili ves dan prenapolnjeni.

Dunaj 15. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Na več mestih so bili večji izsedaji proti dunajskim Čehom. Češkega socialno - demokratičnega zapuška Brusaesa je napadel socialnodemokratični nemški tovarš v Mödlingu pri Dunaju se je dogodilo nekaj aličnega. Češkega saunika, ki je od hiše do hiše širil za češke kandidate so napadli in težko ranili. Češke volilne oklice so odstranili. Iz množic gostilnic so iztržili češke goste. Za jutri se pričakuje izsedaj.

Dunaj 16. februarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Češkim volilcem so stavljali pri nanašnih volitvah v Narodno skupščino velike zapreke. V 16. in 17. okraju (Ottakring in Hernals) nimajo češke glasnice nobene voljevo. Ako se prikaže Čeh s š-

čimski dokumenti, za takoli izključijo od volitve. Danes popoldne je prišlo v 21. okraju (Floridsdorf) do velikih pretop med dunajsko družbaljo in Čehi. Tam so imeli češki voditelji več azičičskih lokalov, katere je družbal naskočila in pobila vsa okna. Na zahtevo policijske družali so morali te prostore zapreti. Oddelek Dunajske narodne obrambe je naskočil češke volilce s nasajenimi baloneti. Češke volilce so razgnali. Nasteli so več ranjencev. Dunajska policija je odklonila intervencijo.

Težave s prometom v Avstriji. Dunaj, 15. februarja. (Ljub. koresp. ur.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Ravnanje južno železnice opozarja, da ne more odsej naprej vslednetočnega in nezadostnega dovoza premoga jamčiti za reden promet na svojih progah. Potniki naj s tem računajo, da se bo v prihodnjih dneh eden ali drugi vlak moral ustaviti, če bo po potrebo, tudi več vlakov.

Preprečena zarota. Berlin, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Vseled aretacije Radeke se je posrečilo včeraj še šest vodij Spartakovcev v Berlinu vloviti. Tudi dva ruska vladna komisarja sovjetske vlade, ki sta obiskala Radeka z novim revolucionarnim gradivom, so zaprli. Na podlagi mobilizacijskih načrtov Spartakovcev v Nemčiji, ki so jih našli pri Radeku, se bi imel izvršiti izbruh Spartakovske revolucije istočasno v 28 nemških mestih. V tretjem tednu meseca marca bi se imele v nemških velikih mestih najprej nastati vse volašnice. V Berlinu so imeli nakupične zaloge municije in bomb; oblasti sedaj preiskujejo vsa skrivališča.

Tudi potrkus. Lugano, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Glasom čehoslovškega tiskovnega urada poroča »Secolo«: Mladoturki v Carigradu so v svrhu izboljšanja finančnega položaja poizkušali antantni za en milijon funtov šterlingov v zlato prodati vse nemški papirnati denar, ki je v Turčiji.

## Gospodarstvo.

### ELEKTRIČNA CENTRALA V MIRENSKI DOLINI IN PODALJŠANJE ŠT. JANSKE ŽELEZNICE.

Prošli mesec je na povabilo centralnega narodnega odbora mirenške doline v Mokronozu predaval gosp. inženir - rojak Zupanič o veleakutalnem vprašanju, o uvedbi električne centrale za vso Mirensko dolino ter o podaljšanju šentjanske železnice.

Gospod notar Demšar je dal svoje prostore na razpolago. Zastopani so bili vsi prizadeti činitelji vse Mirenške doline v polnem številu, dokaz velikemu zanimanju za stvar. Gosp. predsednik je dal besedo gosp. inženirju Zupaniču, ki je izjavil: Ni se nadejati, da bi se kmalu realizirala ta, za vso Mirensko dolino tako pereča vprašanja. Velike so ovire sedanje prehodne dobe, cena materialij ter vprašanje valute, kakor tudi otežkočena dobava sirovin in industrijskih produktov. Ko pa se obvladalo te neprilike po svetovnem preobratu, je našli lepi. Mirenški dolini odprta nova pot, pot do splošne gospodarske blaginje ter socialne sreče v okvirju naše mlade narodne države.

Glede uvedbe električne centrale ter uporabe vodnih sil, ima predavatelj pred očmi zlasti dva faktorja, ki se morata upoštevati: to sta tehnična možnost napeljava sploh ter z gospodarskega stališča investicija glavnice in nje rentabilnosta. Mirna dosega pri vasi Glinku 24 m<sup>3</sup> na sekundo, pri Bistrici Martinji vasi 51 m<sup>3</sup>, pri Dulah 71 m<sup>3</sup> ob veliki vodi, ob plitviši vodi na vseh treh krajih 1'08 m<sup>3</sup>, 3'06 in 5'05 m<sup>3</sup>. Padec narašča relativno proti izlivu v Savo ter prehaja iz 1'9 pri Glinku na 4'5 proti izlivu v Savo. Pri Kalcu, malo pred izlivom v Savo, naj se Mirna zajezi ter napravi eventualno tudi prekop, kjer se naj postavi električna centrala za produkcijo električne energije, ki reprezentirala bi 324 konjskih sil ter razsvetljuje 24.000 žarnic. Uporaba elektrike naj služi posebno mali obrti, poljedelskim napravam, velekapital pa se naj izloči od te uporabe, da se more ugoditi vsem željam malih stanov. Ob Savi, pri Kompolju so istotako vodne sile, ki bi donosale 4000 do 5000 konjskih sil. Pri tej napravi pa bi prišla v poštev tudi Sevnica in Boštanj. Električna razsvetljava in nje uporaba v gospodarstvem življu rodovitne Mirenške doline je pereča vprašanje za vse kroge in vlada mora iti na roko pripravljalnemu delu, ki naj se prične kar najprej.

Vzpredno s prvim vprašanjem koalizira železnica Trebnje - Št. Janž, podaljšana od krivulje ob Hlinji pri Trzišču, kjer naj se postavi kolodvor kot križišče; proga naj ide po levem bregu idilične Mirne proti Sevnici. Vpostavitve te komaj 12 km dolge proge je velikanskega pomena ne samo za Mirensko dolino, ampak tudi za Južno Štajersko, da celo za Belo Krajino. Razdalja železnice Ljubljana - Zidani most - Zagreb znaša 139 km. Ljubljana - Trebnje - Sevnica - Zagreb bi znašala 148 km. Ljubljana - Novo mesto - Karlovac - Zagreb pa celo 214 km. Meje Sotle, Gorjancev in Kolpe so proste. Naša deželna produkcija ima odprto pot do novih dobaviteljev. V območju državnih železnic pa se da ta kratka, 12 km dolga proga hitreje spojit, ker nima nikakega oviralnega faktorja. Do sedaj so potovali Mirenci čez Karlovac v Zagreb, poslej bodo na novi kratki progi prihranili celih 105 km. Tudi okolišna novomeška, kočevska in ribniška inna po tej poti dokaj blizu do naših novih kulturnih in državnih posestrimskih središč Zagreba in Beograda.

Gotovo ima Mirenška dolina vse pogoje, da čim prej uideštvu ob načrtu že z ozirom na premogovno žilo, vodno silo, bogastvo na lesu ter cvetoče poljedelstvo in živinorejo.

Obče zanimivo snov predavanja je zadržal predavatelj s klucem, da bodi

naša domovina, svobodna narodna država, spojena v eno vez od Triglava do Balkana ter od Soče do Vardarja. Tako po predavanju se je otvorila debata, potem se je konstituiral pripravljalni odbor v svrhu takojšnjega dela za uresničenje obeh načrtov, sejoje iz vseh stanov šentjanske, tržiške, mokronoške, šentrupertske, trebeliske in mirenške občine. — II.

### CENE MANUFAKTURNEMU BLAGU.

V Pragi so po informacijah trgovskega ministrstva trgovci z manufakturnim blagom svoječasno nabavili velike zaloge po zmernih cenah. Zadrževali pa so blago v času največjega pomankanja in s tem navili cene do horrendnih višin ter pospešili toliko pomankanje blaga, kolikor splošno draginjo. Trgovci sploh niso hoteli prodati nobenega kosa, ako niso imeli 100 do 200 % dobička. Nastal je med njimi nekakšen kartel, ki je temeljil na sporazumu, da so se navijale cene od dneva do dneva. Trgovci niso več kakor v mirnem času reflektirali na širok trg, niso se brigali za to, da prodajo mnogo po zmernih cenah, ampak samo za to, da prodajo malo pa to kolikor mogoče drago. Tkanina in drugo blago, ki je pred vojno stalo 10 K, je poskočilo celo na 200 do 300 K. To se pa ni zgodilo samo v Pragi... Spomenica, ki jo je izdelala komisija pri trgovskem ministru v Pragi pravi, da bi se bilo dalo odpmoči temu početju le ta na način, da bi bila vlada sama prodajala manufakturno blago po zmernih cenah. Iz raznih razlogov pa je bilo to neizvedljivo.

Položaj se je bil tako poostiril, da je ljudstvo poseglo po samopomoči. Pričetkom revolucije je prebivalstvo v Pragi naskočilo razne prodajalne in zaloge z manufakturnim blagom. Nemiri so bili sicer povsod vdušeni, toda trgovci so se le zbalj ljudske osvete in znižali cene na primernejšo nižino. Blago, ki je v oktobru šlo stalo 200 K, se v Pragi dobi sedaj za 40 do 50 K, par dobrih čevljev po 100 K itd. Se bolj drastično so se razvijale cene v Plzinju. Pred nekaj tedni je v Plzinju zopet naskočilo prebivalstvo prodajalne z manufakturnim blagom, posebno židovske. Posledica je bila, da so cene padle na 30 do 50 K. Sedaj se dobi v Plzinju dobro blago za obleke po 40 K. Pisec teh vrst je kupil pred 9 dnevi v Plzinju kapo za 13 K, ki bi v Ljubljani stala gotovo 50 K, srajca in spodnje hlače skupaj se dobe v Plzinju za 30 K l. t. d. V Lincu je bil znan pogrom na prodajalne. Posledica tega je, da je blago, ki je pred 7. februarjem stalo 200 K, 9. februarja stalo 35 do 40 K, svilnato blago za žensko obleko 40 K, čevlji 80 K, klobuki 25 K itd.

Ko so se v Pragi in Lincu mase ljudstva navale na trgovine, se je to zgodilo v neurejenih razmerah in v času oz. na krajih, kjer ni nikake vlade. V Pragi je prišlo do konstituiranja močne vlade in armade še le po teh dogodkih, v nemški Avstriji je pa vse v razsulu in se tamojšnje razmere z našimi sploh primerjati ne dajo. Tudi pri nas, vkljub obilnim slučajem nepravilnosti trgovcem ni bilo mogoče nakopiti tako ogromnih zalog. Tudi je treba priznati, da so cene v Ljubljani padle, če tudi se še drže nad dovoljeno mero. Še nekaj višje so cene v drugih naših mestih in po deželi. V Zagrebu, kjer zemaljska vlada radi razdrapanih tamojšnjih prilik ni imela mnogo uspeha, je poverjenik za trgovino, kakor je sicer bil jako nespreten, imel v tem vprašanju srečno roko. Dal je natančno pregledati in uradoma inventurirati vse zaloge ter prisilil prodajalce, da so prodajali konsumentu po maksimalnih cenah, ki so jih trgovci morali držati razvidne na posebnem lepaku v trgovini sami. Ta naredba se je v Zagrebu obnesla že zato, ker konjunktura sedaj ni več ona kakor začetkom vojne. Kdor bi sedaj ne hotel prodajati po maksimalnih cenah, ampak bi hotel blago zadržati še nadalje, ali ga poskriti, se izpostavi nevarnosti, da ga v treh do šestih mesecih sploh ne bo mogel več prodati, ker bo do takrat tu že dovolj inozemskega blaga boljšega in po cenah, ki bodo najbrže samo 30 % višje od cen iz leta 1914. Takšna naredba bo postala zakon, čim se sestane Državno Veče, in vsi oblastveni organi bodo obili podpori kupujočega občinstva na novo pregledovali zaloge, ki se bodo na to morale razprodati po oblastveno določenih zmernih cenah. V komisijah, ki bodo pri pregledovalnem uradu dodeljene, bodo zastopniki konsumentov in trgovcev. V interesu trgovcev samih pa bo, da se sedanega blaga iznebe, predno se naš trg napolni z uvoznim blagom, ki je za nas že pripravljeno. Mirna ureditev teh vprašanj in zadovoljitev upravičenih zahtev širokih konsumentskih krogov je pa vsekakor jedino uspešno sredstvo, da se prepreči nastanek in širjenje bolševizma in da se razburkanost razmere zopet uravnajo v normalni tir.

Ali ni to navijanje cen? Nobena potreba ni sme v prost promet, kajti če pride, je takoli še enkrat dražja. Trgovci, ki so kupili od jugoslovanske milarne mlo kg po 4 K 50 v (komad 200 gramov 90 v), prodajajo to sedaj nekateri kg po 10 K (komad 200 gr 2 K) Kni, da bode opran ali te naj po mrešč ueda. Ali res ne bode od nikoder nobene pomoči? (Ponavljamo, kakor že tolikokrat: Naj vendar prizadeti, ki pozna slučaj iz izkustva in ne samo po avtoritativni stvar pritavi! Z zabavljanjem po časopisu ni nikomur pomagano.)

Nemci in žigosanje. Dunaj, 15. februarja. (Ljub. koresp. urad.) Čehoslovski tiskovni urad poroča: Včeraj popoldne je bil pri državnem tajniku za finance dr. Stokwenderju razgovor z državnim taj-

nikom dr. Urbanom, državnim tajnikom dr. Lichtom, guvernerjem avstro - ožrske banke baronom Gruberjem, generalnim tajnikom Rappom ter zastopniki dunajskih bank. Razpravljali so o napovedanem žigosanju bankovcev v Čehi - slovaški državi ter o odredbah nemško - avstrijske države. Poudarjalo se je, da naj nemško - avstrijska država ne prične prva z žigosanjem, temveč naj ukrene potrebne korake samo v obrambo. Razpravljali so nato o morebitni zatvoritvi nemško - avstrijske meje, o nadzorstvu potniškega prometa. Definitivnih sklepov ni bilo.

Kurs krone v inozemstvu. Curih, 16. februarja. Kronska kurs je dosegel v inozemstvu razne visokosti, tako notira dunajski kronski kurs 2575, budimpeštanski 2585 in praški 2625 centimov. Na ta način je dosegel praški kurs krone 2 % ažija.

## Zdravje.

Dr. Bogdan Derč, Dojenček, njega negovanje in prehrana. Knjiga »O dojenčku« bi morala biti časovno ena prvih knjig, kar jih je izšlo v slovenskem jeziku. A dasi se ponasamo Slovenci z jako bogato literaturo, je dr. Derčev »Dojenček« vendar le prva knjiga te vrste. Pač — početnik naše novodobne književnosti, Valentin Vodnik, ki je imel zdravo oko za praktične potrebe svojega naroda, je bistroviden opazil zvezojoč vrzel v tej panogi ljudske izobrazbe in ji skušal odpmoči s svojim »Ukom za babice«. V koliko večji meri pa so tozadevno potrebne poduka tisočere naše matere, ki jim je poverjena vzvišena naloga vzrejanja in telesno vgrajati bodočo moč in bogastvo našega naroda — naš narod. — Novorojenček v hiši! — To je dogodek, tako srecen in radostipoln, a tudi tako resen in važen, da podeli mladi družini povsem novo obilježje in vsebino. Težke naloge in resne skrbi nalaga predvsem mladi neuki mami. Kako iskreno si želi v teh časih resnega, zaupljivega svetovalca! — Eva ga ji sedaj sedaj v dr. Derčevi knjigi! Kako ravnanj z nežnim ljubljencem od prvega trenotka, ko zagleda luč sveta, kako povijati dojenčka, skrbeti za njegovo telesno snago, varovati ga nalezljivih bolezni, kako in kdaj mu podajati hrano, bodisi naravno ali umetno, kako mu pripravljati kopeli — v teh in nešteti drugih vprašanjih bo naša mlada mati točna in strokovnjskega polnslava. Posebno lepa in temeljita poglavja so posvečena dojenju, dojkanju in umetnemu hranjenju. Tudi boleznim dojenčka so obdelane v posebnem poglavju. Številne praktične tabele o rasti, teži, prehrani dojenčka povečujejo vrednost pričujočega dela. Knjigo je spisal strokovnjak specialist za otroško higieno, dr. Bogdan Derč, zato se ji vsemovodično pozna, da je pisana iz prakse. Točnost ter nazornost sloga in strokovnjska zanesljivost jo dičijo vesokoli. — Zato z »Dojenčkom« v vsako slovensko hišo! Vestro prebranje njegovih navodil in njih točno vpoštevjanje mora v našem narodu roditi tisočeren sad.

## Kultura.

Peter Bezruč: Šleske pesmi. Prevaj Fr. Albreht. Pravkar je izšel v založbi Slov. Socialne Matice v Ljubljani prevod »Šleskih pesmi« Petra Bezruča z lepim posvetilom avtorjem in izbranim predgovorom prof. dr. V. Martineka. Občinstvo opozarjamo na to knjigo, ki bi morala postati duševna last vsakega slovenskega človeka, kot je že davno prešla v meso in kri narodu češkemu. Bezruč je eden najkrepkejših evropskih pesnikov, žarišče njegove samobitne pesni tvorijo nacionalno - socialne borbe na spornem ozemlju češko - poljsko-nemškem. Fužine, plaž, rudokopi, to je Bezručev milje, nasilno potuževanje s strani oholih Nemcev in Poljakov, beda teh zatiranih sedemdesetstisoč, ko se s trudom še vzdržujejo na površju, je siže njegove pesmi. Strašna je ta pesem, kakor iz ognjenih globin zemlje privrela, zato žbica dušo učitelja s takšnim neodoljivim, krutim čarom, da je ne pozabiš nikoli več. V tej pesmi vidiš: to ni literatura, to je življenje, to je krčevit krik tistega, ki v poslednji uri, umirajoč naslne smrti, bruhne svojo bol in svoj odpor v svet. Zato je Bezručeva pesem tako naša, tako slovenska. Citajtoč te stih, se ti zdí, da govori pesnik o našem zatiranju, naši bedi in boli, našem tisočletnem umiranju. In najsi smo danes svobodni, nam je ta knjiga najdragocenejši izraz naših težkih borb v preteklosti in resen opomin za bodočnost. Zato jo mora poznati vsak Slovenec.

Knjiga se dobi v vseh slovenskih knjigarnah. Naročila sprejema tudi »Slovenska Socialna Matica« v Ljubljani, poštni predal 91. Cena 7 kron.

Končno opozarjamo, da se časasno obrača na upravnistvo »Demokracije« in »Slov. Socialna Matica« le pismenim potom, in sicer na naslov Ljubljana, poštni predal 91 in ne več Ljubljana, Kolodvorska ulica 5.

»Manon«. Massenotova »Manon« je predvčerašnjim pri prvi letošnji urizoritvi s svojo rafinirano-pikanim instrumenteico s sladko, a nikoli sladkavo liriko v pevskih partijah in s silajno stopničevanimi finalii izvalja vilharo priznanje. Skrbno proučena in okusno režirana, je morala doseči kar naleniš uspeh, katerega sta bila v prvi vrsti deležna gospodična Thalerieva kot Manon in gospod Drvota kot Grioux. Gospodična Thalerieva je prvič na slovenskem odru nastopila v vodilni operni vlogi. Iz skromne začelnice pozebiše subreke se je gospodična Thalerieva razvila v znamenito operistino; za to jo usposablja nien lasni glas, ki se brez napora vznemlja v najvišje leže te zaostoti močan, da prevladuje tudi orkestrski fortissimo; vrhu tega je, dasi časih malo rezen, prepoln s toplino in zmožen subtilnih nian, ki se potajljivo tako v strastni zvenčnosti kakor v rinečem šepetu. Gospodična Thalerieva je bila ves večer priklupna pojava, ki je preridevalno oblikovala nestalni značaj Manonin; priklupna je bila tem bolj, ker se je odlikovala z izbranimi toaletnimi Občinstvo to je po vsakem dejanju sumno priklicalo pred rampo, prelela je na tudi celo kono dragocenih cvetličnih daril. — Gospod Drvota, priznani operni umetnik, je bil imenitno pri glas-u. Nizovr mehi, toda krenko svenčiti orzan se je blestel v izraziti lepoti glasni v ljubosenskih prizorih, kar je bil



prežet z umetniško uporabljano lakre-  
nostjo; tako v petju kakor v igri je dal  
gospod Drvota mladostno svežo barvo  
Griexovemu čustvovanju ter je zate-  
gadel poleg gospodične Thalerjeve  
prejemal vse večer obilo zaslužne  
hvale. — Gospod Lev ar je kot Manon  
bratranec z uglasenim okusom uve-  
ljal svoj sočni bariton gospod Z t h  
he v je malo vloga grofa de Griexa  
predstavljal z aristokratsko eleganco v  
petju in v nastopu. gospod Kov a š  
istotako mal vloga Guilloitovo zadovo-  
ljivo. Zbor se je vobče glasil dobro.  
Časih pač še nekoliko neopipljeno; dru-  
ge stranske figure so ustrezale. Orke-  
ster je bil kos svojih nalogi ter je pod  
vodstvom gospoda opernega ravnatelja  
Rukavine razumno interpretiral tu-  
di intimnosti. Inscenacija se je odlikova-  
la z ubranostjo, kostumi so bili slogoviti.  
Glasbeni in scenični aparat sta se torej  
strinjala v skladno celoto; zato je  
bilo popolnoma pravično, da sta se mo-  
rala gospoda dirigent Rukavina in  
režiser Marek pokazati na odru, kjer  
sta ob frenetičnem ploskanju prelela  
vsak po en korovorec. —

**Program za opero »Manon«.** Kakor  
za »Onegin«, je izdal Narodno gledališče  
tudi za »Manon« lichen program, ki obsega  
osobe v operi, vsebino libreta, kratko ka-  
rakterizacijo glasbe in biografsko skico  
Massenetove. Take programe izdajalo vsa  
boljša gledališča in bo dobrodošlo tudi na-  
šemu občinstvu zaradi lažjega razumevan-  
ja in uživanja tega bisera francoske operne  
umetnosti. Program stane 1 K.

**Pozor, abonente!** Ze opetovano je  
prosilo gledališko ravnanstvo, naj bi  
abonentje dajali svoje lože in sedeže bla-  
gajni na razpolago, ako so sami zadržani  
udeležiti se predstave. Prošnja je bila za  
nekatero zaman. Lože in sedeži ostajajo  
prazni, ljudje pa ne dobe vstopnic. To je  
brezbriznost, ki ni hvale vredna. Kdor ni  
hla misla za dramo ali kdor sam ne ume-  
ne priti, naj podari svoj prostor znancem, pri-  
jateljem ali dijakom in dijakinjam! Če pa  
podariti neče, naj pusti, da mu blagajna  
prostor proda! A ne puščajte, da zija po  
gledališču praznoba, ki vpliva skrajno ne-  
prijetno na gledalce in igralce!

**Kje je orkestralni material izvirne  
pantomime »Možiček«?** Gospod dr. Josip  
Irpavac je izročil Narodnemu gledališču v  
Ljubljani svojo pantomimo »Možiček« v  
uprizoritve. Ker imamo zdaj prvič tudi ba-  
let, zlasti 3 prve plesalce, je letos prvič  
možno uprizoriti »Možička« pravilno in to-  
čno po intencijah skladateljev. Toda orke-  
stralni material je — izgini! Sklada-  
telji trdi, da je v Trstu pri Dramatičnem  
društvu, a na našo prošnjo nam je tržsko  
Dramatično društvo sporočilo, da v Trstu  
materiala »Možičkovega« ni. Obracamo se  
torej na vsa slovenska društva, naj blago-  
volijo takoj pregledati svoje arhive in nam  
omieniti material nemudoma vrniti.  
— Arhivar Narodnega gledališča v Ljub-  
ljani.

**Dramaturg.** Ravnanstvo gledališke-  
ga konsorcija je imenovalo gospoda Pavla  
Golia, pesnika in pisatelja, za dramaturga  
v dramskem gledališču.

**Repertoar Narodnega gledališča.** Da-  
nes v ponedeljek, dne 17. t. m. v dramskem  
burka. . . . ulica šteje 15. za »A«, operno  
ostane zaprt. — V torek, dne 18. t. m. v  
opernem operetu »Mamselle Nitouche« za  
»A«. V sredo, 19. t. m. v dramskem Jur-  
čičeva tragedija »Tugomer« izven abona-  
menta, v opernem operu »Manon« za »C«.

**Jurčič — Levstikov »Tugomer«** v  
dramskem gledališču se je igral v petek  
zvečer z deloma novo, ugodnejšo zasedbo  
vlog. Ulogo Mestislava je prevzel g. R.  
Železnik, ki je ustvaril zanimiv tip. Ra-  
dula pa g. L. Daneš. Tragedija se igra  
zdaj prav dobro, dosega velik učinek ter  
žanje obče priznanje.

**Naša drama v Mariboru in Celju.**  
Prve dni meseca marca gostuje naša dra-  
ma v glavnih dveh mestih slovenske Sta-  
terske ter se uprizorita Cankarjev »Jakob  
Rudac« in Nušičev »Svet«. Poskrbljeno je,  
da bosta predstavi vzorni.

**Vsebinska januarska zvezka »Ljub-  
ljanskega Zvona«.** Fran Albrecht: Skri-  
vnostni hip. Janko Glaser: Večerna pesem.  
dr. Ivan Tavčar: Visoška kronika. Oton  
Zupančič: Bolnik. Anton Loboda: O našem  
notranjpolitičnem stanju. Igo Gruden:  
Ljubljana pesem. Milan Pugič: Črni nan-  
ter. Pastuškin: Vojaški vlak. Igo Gruden:  
Poletna noč. Janko Glaser: Tožba. dr. Iv.  
Lah: Valentin Vodnik. Listek in obširen  
pregled.

**»Plamen«.** Primili smo 3. broj polu-  
mesečnika za sve kulturne probleme, što  
ga pokrene Miroslav Krleža 1. Avgust  
Cesarec za sledečim sadržajem: M. Krle-  
ža: Veliki petak 1919. (Karlu Liebknechtu u  
spomen). — Michelangelo Buonarroti. —  
A. Cesarec: Pobjeda duše. — Zidanje novoga  
doma. — I. Gorenčević: Citaloval Colon.  
— Labudja pesma Karla Liebknechta. —  
»Plamen« izlazi svakog 1. i 15. u mesecu  
na najmanje 40 strana. Polugodišnja pre-  
plata 20 K. Poljedini broj 2 K. Uredništvo i  
uprava: Zagreb, Illica 7/1.

**Cankarjev večer priredil Narodna  
školnica v Kranju v soboto, dne 22. t. m.**  
ob pol 9 uri zvečer. Na snoredu bo  
nagovor (g. dr. Ivan Prezelj), dekla-  
macije iz »Erotoike« (g. Hermina Va-  
lencičeva) in recitacije pisateljevih del  
(g. pesnika Oton Zupančič in Fran  
Albrecht). Čisti dobiček večera je na-  
menjen skladu za spomenik našega naj-  
večjega pisatelja.

## Pokrajinske in dnevne vesti.

**Posebno izdanie.** V čast odličnim  
francoskim gostom smo včeraj priredili  
v francoskem jeziku posebno izdanie  
»Slov. Naroda«, ki prinaša v debelem  
tisku pozdrav Slovencev gostom na ju-  
goslovanski zemlji in našim zavezni-  
kom. Clanki v našem izdaniu so na-  
slednji: 1. »O bodočih odnosih med  
Francijo in kraljevino Srbov. Hrvatov  
in Slovencev«, ki ga prinašamo danes  
na uvodnem mestu v slovenskem origi-  
nalu, nadalje članek: Na straži (glej  
»Slovenski Narod« št. 27). »Istina ali  
komu mora pripasti zasledeno ozemlje«  
s kratko statistiko prebivalstva na Go-  
riškem, v Trstu, Istri, Dalmaciji in No-  
trantskem; dalje o ekonomičnem in po-  
litičnem pomenu Trsta in članek: Koro-  
ški Slovenci svojim osvoboditeljem.  
Končno prinašamo brzojavno zapove-  
dočega generala francoske istočne  
armade Franchet d'Espereva franco-  
sko - slovenski organizaciji in pozdrav-  
ni brzojav dr. Korpeca. — Ravno nas  
je priredil takojšnji dnevnik »Slove-

ne« posebno izdanie odnose je del  
nietovega rednega nedeljskega izdania  
priobdil v francoskem jeziku sledeče  
članke: »Zaupanie« — »Vzored mati-  
ne« — »Pozdravna pesem« spenil g. L.  
C. Meurville. — »Slovinci na Koro-  
škem« — »Vesti iz okupiranega ozem-  
lja« — »Nemci in mi« — »Slovenske  
zemlje onstran Mure« — »Istra ju-  
goslovanska zemlja« — Prevod Gregor-  
čičeve pesmi »Moje srčno kri škropite«  
in dve uradni brzojavki o kršitvi pre-  
mirja s strani Nemcev na naši severni  
meji.

**Zahvala uredništvu.** Da je naša ne-  
deljska francoska številka mogla pra-  
vočasno in tako uspešno iziti so om-  
ogočili s svojim požrtvovalnim delom  
ga. Marguerite Meurvilleova, ki je v na-  
ši redakciji do 4 ure zjutraj sodelovala  
pri prevajanju odnose štiziranj tek-  
sta, in g. kapitan Fran Wilfan, dr. Vi-  
ljam Krečič in prof. Vladislav Fabian-  
čič, ki so se trudili do zore. Za to redko  
požrtvovalnost in pomoč izreka uredni-  
štvo dami in gospodom svoje občudo-  
vanje in natočilo zahvalo.

**Pozdravni brzojavki.** Zapovednik  
francoske istočne armade general  
Franchet d'Esperev je poslal franco-  
sko - slovenski organizaciji brzojavko:  
»Zahvaljujem se vam za izraze udano-  
sti, ki jo občutite namram Franciji  
prvobitni pravici in svobode ter vam  
iz srca želim najboljši uspeh«. — Mini-  
strski podpredsednik dr. Anton Koro-  
šek je poslal organizaciji sledečo  
brzojavko: »Francoski narod je bil iz-  
vanredna pomoč Jugoslovanom v ni-  
hovo osvoboditve in ujedinitve in nam  
proži svojo pomoč tudi med prelomni  
nimi pogajanjimi za mir. Tako namo-  
di, da dosežemo nezmenljivo domovino  
s podnoro naših velikih prijateljev. Po-  
zdravljamo francosko - slovensko orga-  
nizacijo v Ljubljani in ji želim nabo-  
lje uspeha«.

**Organisation franco - slovène.**  
Učni tečaj organizacije so že konči-  
rati in člani v kurze porazdeljeni.  
Člani naj blagovolijo dvigniti v torek  
in prihodnjih dneh v organizacijski pi-  
sarni svoje članske izkaznice, iz kate-  
rih je razvidna udeležba v kurzu. Obje-  
dem je plačati mesečno članarino po  
10 K. Tečaj se prične že te dni. Vse  
potrebne informacije daje organizaci-  
jska pisarna ki je odprta od 9 do 12 in  
od 4 do 6.

**Tehniki nadaljevanje študija.** Mi-  
nister - poslanik Ivan Hribar je brzo-  
javil poverljivosti za uk in hodočastie  
na gredo jugoslovanski tehniki na ži-  
ško tehniko v Brno in da je starejšim  
tehnikom dovoljeno položiti letos izpite  
v nemškem jeziku.

**Protest »Slovenske Matice« proti  
Italijanom ki so nasilno zasedli sla-  
vensko ozemlje.** Odbor »Slovenske Ma-  
tice« v Ljubljani kot reprezentant prve  
slovenske kulturne institucije, odločno  
protestira proti zasedanju naših pokra-  
tin, ki niso bile nikoli loške.

**Tobak mora ostati državni mono-  
pol.** Z naredbom z dne 1. septembra 1918  
št. 91-270 je bil v »Slovenski finančni  
ministrstvu« za leto 1918 dovolilo, da se  
v primerih gojitve tobaknih rastlin na  
vrtovih in poljih ne postopa strogo ne  
prednjih dohodov državnega kazenskega  
zakona (§ 312). Zadevne oblasti so  
veljale samo za leto 1918, kot izjema,  
ker je bilo občinam ne dovoljeno na-  
načno poučeno in k prestankom zane-  
liano. V hodočastie so bo proti vsakomur,  
ki bi poskusil gojiti tobakne rastline  
postopalo zoper strogo ne § 312 do-  
kaz, zak. ki določa, da je ne neopravi-  
čeničen gojitve tobakne rastline izpiti  
in uničiti in poleg tega storila kazno-  
vati z denarno globo v izmari polovine  
do dvakratne potrošnine, ki bi odseva-  
tala enaki množini srovnega tobakne-  
ga listovja. Pri tem se je vnoščevalo tudi  
korenine.

**Onemogočeno nadaljevanje študij  
slovenskim veterinarjem.** Cenov pod  
težimi pogoji, a vendar je onemogočeno  
nadaljevanje študij slovenskim vseh  
strok izvenem živilovrednosti. Vozni-  
teli v tem, da smo bili povezani na ži-  
vinovrednostno visoko šolo na Dunju.  
Ta šola se odlikuje, na svojih šovin-  
ističnih profesorih in slušateljih. Naj-  
boljši dokaz za to je, da je ta šola prva  
prenovljena nadalje obiskovanje Slo-  
vanom. Ko je noznejše naša vlada nre-  
dovala, so unelihi numerus klauzura  
tako, da je bil onemogočen sprejem kakim  
30 slovenskim slušateljem med tem ko  
nas je čez 400. Poskusili so nekateri  
svojo srečo, a so se brhko prevarali:  
nemškonalionalni slušatelji so im  
polnoma onemogočili vrie na klinikah  
in v laboratorijih, tako da bi zemlji na  
vsak način semester. Pozneje so če-  
ški slušatelji v sočinju z jugoslovans-  
kimi zaprosili svojo vlado, da bi usta-  
novila provizorij živilovrednostiške vi-  
soko šole, kjer bi mogli slušatelji ki so  
vsled vojne no večini zemlji 4 leta,  
rešiti tekoči zimski in prihodnji letni se-  
mester. Ustanovil se je sicer tak provi-  
zorij, a samo za prve 4 semestre: a mi  
druzi smo ostali na cedilu. — Pozneje  
smo se mi slovenski slušatelji zaprli  
za Švico. A v Švico je težko priti in če  
se pride treha imeti kavicio 12000 K,  
katere nobeden od nas nima. — Sedaj  
imamo še nekaj unania na Poljake. Ker  
ni bilo v Lvovu do sedaj radi vojnihi  
razmer predvani in ker Poljaki oto-  
vo ne bodo donestili da bi zemlji ni-  
hovi slušatelji zimski semester bi mogli  
postati tudi mi tega deležni. Zato pro-  
simo nutno našo vlado, da posreduje  
brzojavno za nas 30 slovenskih sluša-  
teljev živilovrednostiške stroke z več  
kot štirimi semestri pri Poljakihi, da se  
nam omogoči za sedaj tam nadaljevanje  
študij. (Vse to potom časovista? Ali ni  
med 30 živilovrednostiškimi dijakmi ko-  
benega, ki bi se v imenu ostalih obrnil  
na vlado sam in s potrebnimi točnimi  
materijalom. Nikier na celem svetu so  
podobne stvari ne opravljale potom ča-  
sopisja.)

**Jugoslovanska konzularna agen-  
tura (vojaški poverjenik) na Dunaju**  
je sporočila sledečo: Vojaski pisarni  
konzularne agenture dohatalo sa du-  
najske Pensionsliquidatur različne  
prošnje za izplačevanje invalidskih in  
druhih pokojnin. Za sedaj izplačuje  
pokojnine še vedno označeni urad. Ker na  
je ta zelo zaposlen se rešujejo posa-  
mezne prošnje ne počasi in kakor pride-  
lo na vrsto. Te prošnje naj označijo  
prosilci takoj kakor take (a ne prošnje  
za izplačevanje invalidskih pokojnin za  
mesec september in oktober 1918) in  
jih pošljejo Jugoslovanski konzularni

agenturi (vojaška pisarna) Dunaj I.  
Seilerstätt 30. V prošnji naj bodo na-  
vedeni sledeči podatki: 1. natančno ime;  
2. rojstno leto in dan (če je le mogoče);  
3. pristojnost ter sodanje bivalstvene  
prosilca; 4. čas, za kateri prositi dotični  
pokojnino; 5. vrsta naprošene pristojbine  
(pokojnina, invalidnina, vzdrževalnina  
za sirote itd.); 6. številka izkaznice  
(Buchauszug-Nr. glasom zadnjega ku-  
pona) in vojaško poveljstvo, katero mu  
je priznalo pokojnino itd., nadalje even-  
tuelno kontrolna številka ter številka  
zneska in lista od voj. inval. hiše na  
Dunaju (ti podatki so važni); 7. opaz-  
ka. Prošnja naj bo pisana tako, da osta-  
ne na njej še dovolj prostora za rešitev  
pri likvidaturi. Vojaske intendenca za  
Slovenio v Ljubljani pripominja še k  
temu, da je ravno vsled prevelike za-  
poslenosti dunajske likvidature poslala  
k temu uradu par strokovnih uradni-  
kov, ki bodo pomagali reševati gornje  
poročilo vojaškega poverjenika na Du-  
naju da bodo rešene njihove vloze prej  
in lažje.

**Predsedništvo deželne vlade za  
Slovenio** pozivlja vse turiste s po-  
litično ali drugo upravno prakso, od-  
vetniške in notarske konciliente in  
sloih absolvirane turiste, ki bi želeli  
vstopiti v službo deželne vlade v tej ali  
druhi stroki, da vloze svoje primerno  
ovremelane prošnje z navedbo svojih  
želi pri predsedništvu deželne vlade za  
Slovenio.

**Na naslov ravnateljstva državnih  
železnih SŠS.** Hvalažni smo poveri-  
niku in ravnateljstvu za uneliho oseba-  
na vlado od Ljubljane do Borovnice.  
Ali eno prošnjo imamo še: Ta vlak ni-  
ma nobene zveze z drugimi vlaki. Za  
zjutraj je gre in je prav, da gre vlak  
iz Ljubljane okrog 7 ure; toda zvečer  
je druga. Rad bi se peljal na Gorenjs-  
ko ali Dolenjsko — pa ti vlaki so  
ravno odšli kam sedaj? Iskat pre-  
nočje — ki jih je tako težko dobiti in  
pa draga so! Ali bi se ne moglo ta vlak  
tako prirediti, da bi prišel v Ljubljano  
pred odhodom drugih vlakov? Sbi bi ne  
bilo nobenih težko. Občinstvu bi na v  
mnozem oziro bilo pomagano posebo  
trovcem in onim ki imajo nuje opravke  
— a časa malo. Prosimo g. poveri-  
nika in ravnateljstvo!

**Osebine vesti.** Licejskim učiteljem  
Fridi Ključev, Mariji Wirzlerje-  
vi, Mariji Wessnerjevi in Albini  
Ramovčevi je podelil poverjenik  
za uk in hodočastie naslov profesorien  
in tesarski mojstri k sestanku, ki se vrši  
v torek 18. t. m. ob 7 zvečer v rožicah  
v hotelu Union. Ker je v interesu vseh  
zgoraj navedenih obrtnikov, se prič-  
ka, da bodo navedeni udeležili.

**»Ljubljanski Zvon«** in »Dom in  
Svet« obojito starejši lenike, kunele  
na naviših cenah. »Dvorska  
knjižnica« v Ljubljani. Pred izriščem  
št. 1.

## Approvirarila.

**† Iz seje mestnega approvizirne-  
ga odseka z dne 14. svečana je poročiti:**  
Slovenija bi imela dobiti iz Reke 100  
vagonov moke. Prišlo je pa v Ljub-  
ljano le 30 vagonov, dočim je bilo osta-  
lih 70 vagonov odpeljanih v Zemun.  
Ljubljana je sedaj v največji stiski gle-  
de moke in to tembolji, ker tudi koro-  
zne moke ni. Vse approvizirne zaloge  
zadostujejo komaj za teden dni in če  
ne pride takoj izdatna pomoč, je mesto  
čez osem dni brez kruha in moke. —  
Approvizirni odsek naproša gospoda  
župana, da opozori belgradsko vlado  
na veliko nevarnost, ki grozi preskrbi  
Ljubljane s kruhom in moko in za-  
hteva nujno od pomoč. Obenem je pro-  
siti za intervencijo ministra dr. Kra-  
meria in ravnatelja Jovana. — Delav-  
cem v mestni pekarni se primerno  
višja plača. — Vse polno nekunece iz  
Gradca in drugih krajev Nemške Av-  
strije hodi na ljubljanski trg, kjer pre-  
plačuje blago in ga potem utihotavlja  
iz območja vlade SŠS. Proti dražilec  
in utihotancem se nestrastno nastopi.

**† Stranke, ki dohvačajo meso pri  
Marjanu,** se imajo zglasiti v approvi-  
zacijskem uradu na Poljanski cesti 13/1,  
kjer dobiho nove izkaznice za meso.  
Določa se tale red: v torek, dne 18. t.  
m. stranke z začetnimi črkami od A do  
I, in v sredo, dne 19. t. m. s črkami M  
do Z. Prineesti je sobot. 1) staro izkaz-  
nico za meso, 2) rumeno ali zeleno le-  
gitalizacijo za živila, 3) železničarij,  
nakupne knjižice, oziroma potrdila o  
številu oseh in 4) kadar in ima, izkaz-  
nico rbočne plošče. Uradne ure dolo-  
čene od 8. do 12. in popoldne od 3.  
do 5. ure. Stare izkaznice za meso so ne-  
veljavne, kakor hitro dobe stranke no-  
ve izkaznice.

## Poizvedbe.

Kdo izmed vrtnih se volakov bi  
vedel kaj povedati o Francu Senegačnik,  
poddesetnik, ki je služil pri 26. lov. bat.  
in postal zadnje poročilo iz Galicije št. 1.  
1914. Blagohotna obvestila naj se pošljejo  
na mater vdovo Jero Senegačnik pri Novi  
cerkvi v Socki pri Celju.

Viludno se prosil, ako bi kdo izmed  
vračalcih se ujetnikov iz Rusije mogel po-  
jasniti o Francu Repincu. Prisonnier de  
guerre, gorod Ardatov Simbirskaja guber-  
nija, Rusija. Zanj je pisal oktobra leta  
1916. Pojasnila naj se pošljejo njegovim  
staršem: Franc Repinc, trgovec, vas Lašči  
rot št. 31 p. Bohinjska Bistrica, Gorenjsko.  
Stroški se povrnejo.

Za naslov dne 28. avgusta 1916 ulete-  
ga praporčika 17. polka Kreč prosil Emil  
Jurca, Ptuj, Gosposka ulica.

Cetovodja A. Bratš prosil, da se  
sporoči njegov naslov njegovemu oče-  
tu Naslov se glasi: Cetovodja A. Bra-  
tš v stotnihi tržaškega poštnika. Ma-  
ribor.

Oseba, ki je vzela na Vrdniko-  
vem trgu iz žena denarnico s približno  
100 K in izkaznico od vojne zveze in  
več drugih listkov, se prosi da vrne  
takoj na uravnu »Slov. Naroda«, ker  
je znan in se bo sodnično nastopal  
proti njej.

Izgubila se je zlata damška ura s  
srebrno verižico od Reicha do šentpetrsko  
cerkve po Poljanskem nasipa. Pošteni naj-

ditelj naj jo odda proti nagradi v pisarni  
pri Reichu, ker je to izgubljeni drag spo-  
min. Oseba, ki jo je pobrala od 12. do pol 1.  
ure, je znana in ako se ne javi, se bo so-  
dnjsko postopalo z njo.

Izgubila je dne 15. t. m. nekdo denar-  
nico s približno 400 K. Pošteni najdite se  
vjudno prosil, da prinese najdeno na upr.  
»Slov. Naroda« ali na policijo.

## Najnovejša poročila.

**Posebna brzojavna poročila »Slov.  
Naroda«.**

### LAŠKE ZAHTEVE.

Geneva, 15. februarja. Lahi zahte-  
vajo o priliki določitve definitivne  
premirja, da se izpremeni tudi določbe  
premirja z Avstro - Ogrsko. Avstro-  
ogrski armada mora popolnoma demo-  
bilizirati. (Kje je danes »avstro-ogrski«  
armada? — Op. ur.)

### REŠKI DELEGATI PRI WILSONU PRED ODHODOM.

Geneva, 15. februarja. Reško dele-  
gacijo, ki je na poziv laške vlade došla  
v Pariz, je včeraj Wilson sprejel. Po-  
slušal je izvajanja reških delegatov si-  
cer zelo pazljivo, definitivnega odgovo-  
ra jim pa ni dal nikakega. (Ali je naše  
delegat sprejel?)

### ZA ZDRUŽITEV NEMŠKE AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Geneva, 15. februarja. »Secolo« zelo  
vneto zagovarja združitev Nemške Av-  
strije z Nemčijo. Na ta način se postavi-  
lja list v diametralno nasprotje s fran-  
coskim naziranjem. Laško - nemške  
simpatije vidno naraščajo.

### ALIRANCI JEDINI PROTI NEMČIJI.

Geneva, 16. februarja. »Temps« od  
15. t. m. prinaša dolg članek pod naslo-  
vom »nous restons unis«, v katerem  
povdaria potrebo nadaljnjega složnega  
nastopanja alirancev proti Nemčiji.

### OGRSKE LAŽI.

Geneve, 16. februarja. Minister  
Flondor ostro napada v »Gazette de  
Lausanne« od sobote ogrske kroge, ki  
razširjajo vedoma različne laži o Za-  
leslju. Koncem članka svetuje ogrski  
vladi, naj gleda pred vsem na to, da se  
svojim sosedom prijateljski približa.

### »TEMPS« PROTI ZVEZI NEMŠKE AVSTRIJE Z NEMČIJO.

Geneve, 16. februarja. »Temps« pi-  
še 15. t. m.: Če bomo dopustili, da bo  
triumfalna vsenemška in socialistična  
kampanja v Avstriji za združitev z  
Nemčijo, in če dopustimo, da se bo  
Nemčija na tak goljufiv način povečala,  
potem bomo stali lepeza dne pred go-  
tovo činjenico, ki bo zadala naše mirov-  
ni politiki hud udarec. Pruski imperi-  
alizem bo požrl Avstrijo in se bo tako  
okrenil, da utegne postati resna nevar-  
nost za Evropo in svetovni mir. Prusa-  
štvo bo vzcveto v novi obliki in »ni naj  
to prusaštvo redimo! (Primeri pisanje  
laškega časopisa!)

### LIGA NARODOV BO SPRVA OME- JENA NA ALIRANCE.

Geneve, 16. februarja. Francosko  
časopisje slavi deistvo, da bo ostala li-  
ga narodov sprva omejena le na aliran-  
ce kot velik triumf politike Clemen-  
ceaua.

### ESTONCI, LITVANSKI, LETJE IN UKRAJINCI PRI PICHONU.

Geneve, 16. februarja. Delegacije  
Estoncev, Litvancev in Ukrajincev so  
bili včeraj pri Pichonu, kateremu so  
skupno razložili svoje želje in zahteve.  
Obljubili so mu, da so voljni skupno  
nastopati proti bolševizmu, ki se ne-  
varno širi po njihovi deželah.

### »TEMPS« IN REŠKO VPRAŠANJE.

Geneve, 16. februarja. Član reške  
delegacije Antoni je pričel dolg čla-  
nek v »Temps« o reškem vprašanju. Z  
veliko vneto zastopa zahtevo, da se  
mora Reka prikloniti Italiji. (Vedno no-  
va potreba naše propagande.)

### SIBINICI V PARIZU.

Geneve, 16. februarja. Danes je do-  
šla v Pariz delegacija Romunov iz  
Zulesa. Delegacija vodi znani romun-  
ski politik Valda.

### ZAPRTI FLAMCI.

Geneve, 16. februarja. Vodjo belgi-  
skih germanofilov, Flamca Bormsa, so  
zaprli. Koval je protibelgijske zarote v  
zvezi z Nemci, da bi se Flamci prikl-  
pili k Nemčiji.

### Telefonska poročila »Slov. Naroda« iz Zagreba.

### BOLGARSKA GROZODEJSTVA V ZASEDENI SRBIJI.

Beograd, 17. februarja. Našli so se  
novi dokumenti, ki kažejo, kako so Bol-  
gari kruto nastopali napram srbskemu  
prebivalstvu v zasedeni Srbiji. Iz teh  
dokumentov je razvidno, da so bolgar-  
ske oblasti prepovedale prebivalstvu  
rabo srbskega jezika, da je bilo bolgar-  
skim vojakom dovoljeno plenjenje po  
srbskih mestih in vaseh in da je bila  
določena smrtna kazen za one, ki so  
poskušali uteči.

### CASTNI OBČANI.

Beograd, 17. februarja. Mesto Kru-  
ševac je imenovalo Lloyd Georgeja,  
Clemenceauja in Lansinga za svoje  
častne občane.

### BOLJŠEVIŠKO ZBOROVANJE V ZAGREBU.

Zagreb, 17. februarja. Včeraj se je  
vršilo v Zagrebu zborovanje socialno-  
demokratske stranke, odnosno one  
struje te stranke, ki nagiba na boljše-  
viško stran. Predaval je njen voditelj dr.  
Radošević o revoluciji in boljševizmu.  
Primerjal je francosko in rusko revolucijo  
ter zagovarjal boljševizem, čigar  
ideje se bodo časoma razširile po ce-  
lem svetu, posebno, ker zastopa boljš-

vizem čisti marksistični program. (V  
Rusiji ta marksizem ni posebno čist...  
Kaj gre vse na Marxov račun!)

### »VERSKI SEPARATIZEM«.

Beograd, 17. februarja. »Epoha«  
napada v današnjem članku »Vrski se-  
paratizem« one političarje, ki so bili  
mnenja, da naj se muslimani posebej  
centralizirajo v enotni organizaciji.  
»Epoha« pristavlja, da mora biti ideal  
vseh pravih Jugoslovanov združitev  
vseh muslimanskih, pravoslavnihi in ka-  
toliških politikov v skupini, pri katerih  
ne bo odločeval verski močent, ampak  
gospodarsko in strankarsko mišljenje.

### Poročila ljubljanskega korespondenčnega







**Rezervni fond 4.000.000,- kron.**

**Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut**

**vsakovrstne KREDITE.**

V zalogi **Ljubljana** Breg.

**Telefon št. 257.**